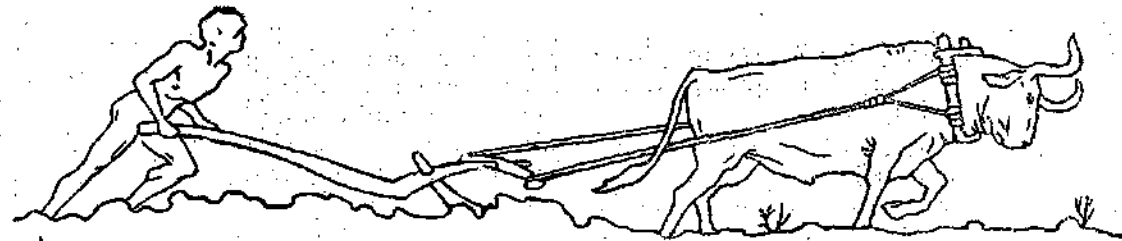

Η ΚΥΡΙΑ ΜΕ ΤΟ ΣΚΥΛΑΚΙ — ΥΠΟ ΠΑΥΛΟΥ ΜΑΘΙΟΠΟΥΛΟΥ
ΕΚΘΕΣΙΣ ΠΑΡΙΣΙΩΝ 1900

ΠΑΝΔΘΗΝΑΪΔ

ΕΤΟΣ ΙΒ' 15-30
ΙΟΥΝΙΟΥ, 1912

Η ΝΕΚΡΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

ΤΡΑΓΩΔΙΑ

ΠΡΟΣΩΠΑ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ, ΛΕΟΝΑΡΔΟΣ, ANNA, ΔΕΥΚΗ, ΤΡΟΦΟΣ

ΠΡΑΞΙΣ Α'

Δωμάτιον μεγάλο και φωτεινὸ με ταρράτσα καγκελωτή πού βλέπει μακρὰ τὴν ἀρχαία πόλι τῶν Πελοποδῶν. Ἡ ταρράτσα, ἠψηλότερη ἀπὸ τὸ πάτωμα κατὰ πέντε σκαλοπάτια λίθινα, πού σχηματίζουν σάν κολοβωμένη πυραμίδα, ὅπως ἔμπροσς σὲ πρόναον. Δύο κίονες δωρικοὶ ὑποστηρίζουν τὸ ἐπιστύλιον. Ἀνάμεσα ἀπὸ τοὺς κίονας ξεχωρίζει ἡ Ἀκρόπολις με τὰ σεβαστὰ κυκλώπεια τεῖχη της, ὅπου τὰ διακόπτει ἡ Πύλη τῶν Λεόντων. Οἱ πλαγινοὶ τοῖχοι τοῦ δωματίου ἔχουν ἀπὸ δύο ἐξόδους, πού φέρνουν στὰ ἄλλα δωμάτια καὶ στὴ σκάλα. Μεγάλον τραπέζι γεμῆτο βιβλία, σχέδια, εἰδῶλια, ἀγγεῖα. Ὁλόγυρα στοὺς τοίχους τοῦ δωματίου, ἔκτυπα ἀγαμάτων, ἀναγλύφων, ἐπιγραφῶν, πολυτίμων θραυσμάτων: ὁμοιώματα ζωῆς μακρονῆς, συντρίμια ἔμορφιάς χαμένης. Ὅλα αὐτὰ, λευκὰ καὶ ἀκίνητα, δίνουν στὸ δωμάτιον ὄχι λευκάζουσα καὶ αὐστηρὴ, σάν ὄχι μνήματος, μέσα στὸ λαμπρὸ προῖνὸ φῶς.

ΣΚΗΝΗ Α'

Ἡ ANNA κάθεται στὸ ἐπάνω σκαλοπάτι πού φέρνει στὴν ταρράτσα. Ἐχει τὸ κεφάλι ἀκουμπισμένον σὲ μιὰ κολόνα καὶ ἀκούει σιωπηλῆ τὴ Λευκὴ πού διαβάζει. Ἡ ΤΡΟΦΟΣ, σ' ἓνα σκαλοπάτι χαμηλότερον, στὰ πόδια ἐκείνης πού ἀκούει, ἀκίνητη σάν σκλάβη ἀφοσιωμένη. Ἡ ΔΕΥΚΗ στέκεται ὄρθῃ, με τὴ ράχη ἀκουμπισμένη στὴν ἄλλη κολόνα. Φορεῖ εἶδος χιτῶνος ἀλλοῦ καὶ ἀρμονικοῦ σάν πέπλο. Κρατεῖ ἓνα ἀνοιχτὸ βιβλίον, τὴν «Ἀντιγόνη τοῦ Σοφοκλέους», καὶ διαβάζει ἀργὰ καὶ με βαρεῖα φωνή. Στὴν φωνή της κρύβεται μιὰ ἄορστη ταραχὴ, πού δὲν διαφεύγει ἐκείνην πού ἀκούει. Σιγὰ σιγὰ, στὸ πρόσωπὸ της, πού ἀκούει προσεκτικὰ, φαίνεται κάποια ἀνησυχία καὶ ἀγωνία.

Ἡ ΔΕΥΚΗ διαβάζει

Ἐρωτα ἀκαταμάχητε,
Ἐρωτα, πού δὲν ψηφῆς τὸν δυνατὸ,
ὅπου φωλιάζεις στοῦ κοριτσιοῦ

τὰ τρυφερὰ τὰ μάγουλα
καὶ πέλαγα περνεῖς καὶ στίς καλύβες τρέχεις,
πού δὲν μπορεῖ οὔτε θεὸς νὰ σὲ ξεφύγη
οὔτε ἄνθρωπος κανεῖς,
καὶ σὲ μανία ρίχνεις τὴν ψυχὴ.
Ἐσὺ τὸν ἄνθρωπο τὸ δίκαιο
σέρνεις στὴν ἀδικία, στὸ κακὸ.
Ἐσὺ καὶ τοῦτη τὴ συγγενικὴ
φιλονεικία ἀναψες.
Νικᾷ ὁ πόθος πού γεννοῦν
τὰ μάτια κόρης ἔμορφης
καὶ κυβερνεῖ μαζί με τῶν Θεῶν τοὺς νόμους.
Ἐτοί ἡ Ἀφροδίτη παίζει κἀντα ἀνίκητη.
Τώρα κ' ἐγὼ τοὺς νόμους λησμονῶ
καὶ δὲν μπορῶ τὰ δάκρυα νὰ κρατήσω,
τὴν Ἀντιγόνη βλέποντας νὰ προχωρῇ
στὴν ὑστερὴ γιὰ ὅλους κατοικία.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Ἐγὼ, συμπατριῶτες μου,
τὸν ὑστερνὸ μου δρόμο παίρνω,
τοῦ ἡλίου τὴ λαμπρόδα δὲν θὰ ξαναῖδῶ,
μὰ ζωντανὴ ὁ Ἄδης φέρνει με
στὴν ὄχθη τοῦ Ἀχέροντα
πρὶν νύφη νὰ γενῶ
καὶ πρὶν τραγοῦδι νυφικὸ ἀκούσω,
τοῦ Ἀχέροντα ἐγὼ γυναῖκα.

ANNA — Σὲ κοῦρασε τὸ διάβασμα, Λευκὴ;

ΔΕΥΚΗ — Λίγο, ἴσως. Ἡ ἀνοιξη, τώρα πάλι
στὸ τέλος της, κάνει τόση ζέστη, πού κουράζει
καὶ πνίγει σάν στὴν καρδιά τοῦ καλοκαιριοῦ.
Δὲν τὸ νοιάθετε καὶ σεῖς; [Κλείνει τὸ βιβλίον].

ANNA — Ἐκλείσες τὸ βιβλίον;

ΔΕΥΚΗ — Ναί, τὸκλείσα. [Διακοπὴ].

ANNA — Εἶναι πολὺ φῶς στὴν κάμαρα;

σου. Τὰ χέρια μου, σὲ κάνουν νὰ φεύγεις; ΔΕΥΚΗ — Ὁχι, ὄχι, Ἄννα! Πιάνει τὰ χέρια της καὶ τὰ φιλεῖ. Μὰ δὲν ἔμπορῶ νὰ σὰς πῶ τί αἰσθάνομαι. Μοῦ φαίνεται πὼς τὰ δάχτυλά σου μποροῦν νὰ ἰδοῦν. . . Δὲν ἤξερω: λὲς καὶ εἶναι μάτια ποὺ ἐπιμένουν καὶ θέλουν νὰ ἰδοῦν. . . Τὰ δάχτυλά σου εἶναι σὰν βλέφαρα: τὰ νοιώθω . . . θαρρῶ πὼς ἡ ψυχὴ σου δλόκληρη κατεβαίνει σὲς ἄκρες τῶν χειρῶν σου καὶ γάνουν, ἔτσι, τὴν φύσιν τὴν ἀνθρώπινη. Οἱ φλέβες σου ἔχουν ἓνα χρῶμα ἀλλοιώτικο. . . [Ἀκουμπᾶ τὰ χεῖλη της στὴν καλὰμὴ τοῦ ἀριστεροῦ της χειροῦ, τρέμουσα]. Δὲν νοιώθετε τὰ χεῖλη μου πᾶνω στὴν ψυχὴ σου;

ANNA — Νοιώθω πὼς καιοῦν, Λευκή. Τὰ αἰσθάνομαι σὰν νὰ εἶχαν μέσα τους ὅλο τὸ βίαιος καὶ τὸν πλοῦτο τῆς ζωῆς. Ἄ, τί πλᾶνα ποὺ θὰ εἶναι τὰ χεῖλη σου. Στοιλισμένα μὲ κίθε ἐλπὶδα καὶ μὲ κίθε γοητεία.

ΔΕΥΚΗ — Μὲ ταράζειτε. . . Ἡ ζωὴ μου εἶναι κλεισμένη σ' ἓνα στενὸ κύκλο, ἴσως γιὰ πάντα. Τὴν ὥρα ποὺ σὰς διάβαζα τὴν «Ἀντιγόνη», ἦταν στιγμὲς ποὺ θαρροῦσα πὼς διαβάξω τὴ δική μου τὴ μαῖρα. Σὰν ξεκίνη, ἔχω κ' ἐγὼ ἀφροσιωθῆ στὸν ἀδελφό μου εἶμαι κ' ἐγὼ δεμένη μ' ἓναν ὄρκο.

ANNA, μὲ τρυφερότητα ποὺ εἶναι γεμάτη πάθος καὶ ἐμπνέει ἀνησυχίαν — Ἡ ζωὴ ποὺ σὲ πλημμυρίζει δὲν εἶναι δίκαιο νὰ θυσιάσθῃ. Ἐχεις ἀνάγκη νὰ ζήσης, νὰ χαρῆς, νὰ γευθῆς τοὺς καρπούς, νὰ ξεφυλλίσῃς τὰ λουλούδια, παιδί μου. Μοῦ φαίνεται πὼς νοιώθω μέσα σου μιὰ φωτιὰ νὰ καίεται. Ὅλο τὸ αἷμα σου χτυπᾷ στὸ πρόσωπό σου μ' ἓναν παράξενο τρόπο. Ἡ καρδιά σου, ἡ καρδιά σου. . . [Ψάχνει νὰ βρῆ τὴ θεοὶ τῆς καρδιάς καὶ σκύβει ἐπάνω της ν' ἀεροασθῆ. Μὲ χαμηλότερη φωνή, μὲ μυστήριον σχεδὸν καὶ μὲ τρόμο, προσφέρει τὰ λόγια αὐτά:] Εἶναι φοβερή, ἡ καρδιά σου! Σὰν νὰ θέλῃ δικὴ της ὅλο τὸν κόσμον! Εἶναι τρελλή ἀπὸ τὸν πόθο. . .

ΔΕΥΚΗ — Ὁ, Ἄννα. . . [Τρέμει καὶ μαζεύεται στὰ χέρια τῆς τυφλῆς σὰν σὲ μαρτύριον ποὺ τὴν ἐκνευρίζει καὶ τὴν καταπονεῖ].

ANNA — Μὴν τρέμεις! Εἶμαι γιὰ σένα σὰν ἀδελφὴ πεθαμένη, ποὺ ξαναγυρίζει στὴ ζωὴ. Ἦταν καιρὸς ποὺ χτυποῦσε ἡ καρδιά μου ὅπως τώρα ἡ δική σου, καὶ ὁ πόθος μου ὁ ἄπειρος πετοῦσε στὴν ἀστεϊροῦτη ζωὴ. Ξέρω τί ὄνειρεύεσαι, τί ὑποφέρεις καὶ τί περιμένεις. . . Ὑπάρχει ἡ εὐτυχία σ' αὐτὸν τὸν κόσμον. Σὲ κάθε ἀνθρώπου ζωὴ ἀπαντρεῖ ἡ ὥρα ἡ εὐτυχιομένη. Ἀκολουθεῖς ἀφροσιωμένα τὸν ἀδελφό σου στὰ ἐρείπια καὶ τοὺς τάφους. Μὰ θάρρη ἡ ὥρα ἡ εὐλογημένη. Μιὰ δύναμις μεγάλη βγαίνει ἔξαφνα, βαθεῖα μέσα ἀπὸ τὸ εἶναι σου καὶ δὲ θὰ μπορέσης

πειὰ νὰ τὴ νικήσης. Καὶ ἐν ἀκόμα κατόρθωνες νὰ τὴν πνίξης, χίλια καινούρια βλαστάρια θὰ φύτρωναν. Εἶναι τῆς μοῖρας νὰ ὑποκύνης. . . [Ἡ Λευκὴ κρύβει τὸ πρόσωπο στὰ γόνατα τῆς Ἄννας καὶ μένει ἔτσι σὲ μιὰ τρομούλα]. Μὴν τρέμεις. Εἶμαι γιὰ σένα σὰν ἀδελφὴ πεθαμένη, ποὺ σὲ καττάζει ἀπὸ τὴν ἄλλη ζωὴ. Ἴσως νὰ σοῦ φαίνομαι σὰν σκιά: εἶναι ποὺ βρίσκομαι σὲ κόσμον ἄλλο. Βλέπεις ἐσὺ ὅτι ἐγὼ δὲν βλέπω. Κ' ἐγὼ γνωρίζω ὅτι δὲν βλέπεις ἐσὺ. Γι' αὐτὸ αἰσθάνεσαι πὼς σὲ χωρίζει ἀπὸ μένα ἄβυσσος καὶ δὲν ἔμπορῆς ν' ἀνοίξης τὴν ψυχὴ σου στὴν ψυχὴ τὴν ἰδική μου ὅπως ἀφίνεσαι ἀπάνω στὰ γόνατά μου. Ἀλήθεια; [Βάνει τὰ χέρια της ἀπάνω στὸ κεφάλι τῆς κόρης ποὺ εἶναι σκαμμένη καὶ τὴν χαϊδεύει. Ἐπειτα χώνει τὰ χέρια της στὰ μαλλιά της]. Τί μαλλιά! Τί μαλλιά! Εἶναι ἀπαλὰ σὰν γερὸ χλιαρὸ ποὺ τρέχει. Τί μαλλιά! Θαῦμα εἶναι ἂν σοῦ τὰ ἔλυνε, θὰ σ' ἐσκέπαζαν ἕως τὰ πόδια. Νά, ἐλύθησαν. [Τὰ μαλλιά της χώνονται στὸς ὤμους τῆς παρθένου καὶ στὸ φρύμα τῆς τυφλῆς. Ἡ Ἄννα τὰ χαϊδεύει]. Ἀληθινὸς χείμαρρος. Ὁλόκληρη σὲ σκεπάζουν. Φθάνουν ὡς τὴ γῆ. Μὲ σκεπάζουν κ' ἐμένα. Τί μαλλιά! Τί μαλλιά! Ἐχουν ἓνα ἄρωμα. . . χίλια ἄρωματα. . . Χείμαρρος γεμάτος λουλούδια! . . . Ἄ, εἶσαι πανώρθη κ' ἔχεις ὅλες τὶς χίρες! [Φέρνει τὰ χέρια στὸ μέτωπο τὸ δικό της, στὰ μάγουλα, σπασμωδικά, μὲ ἀγωνία. Νοιώθει τὸν ἑαυτὸ της νὰ λυώνη. Ἡ φωνὴ της μισοσβύνεται]. Πὼς θὰ μποροῦσε νὰ σ' ἀπαρηθῆ. . . ἐκεῖνος ποὺ θὰ σ' ἀγαποῦσε; Πὼς θὰ μποροῦσε νὰ ζήσης στὴ σκιά, ἐσὺ ποὺ εἶσαι γεννημένη νὰ σκορπίσης τὴ χαρὰ; Βαθεῖα κοιμώτανε ἓνα μέρος τοῦ ἐγὼ σου, καὶ τώρα ξυπνᾷ. Τώρα γνωρίζεις τὸν ἑαυτὸ σου ἀλήθεια; Ἐπρόσεξα κάποτε τὸ βᾶδιμά σου. Καὶ βαδίζεις σὰν νὰ ἀκολουθοῦσες μέσα σου μιὰ γνωστὴ μελωδία. . . Ἄ, Λευκή, ἂν ἔμπορῆσαι τὰ χεῖλη μου νὰ σοῦ εἰποῦν τὴν εὐτυχία σου. . . [Ἡ Λευκὴ κλαίει θαμμένη μὲσ' στὰ μαλλιά της]. Κλαῖς; [Θέλει νάγγιση τὰ μάτια της γιὰ νὰ αἰσθανθῆ τὰ δάκρυα]. Κλαῖς; Τί κρίμι! [Διακοπή. Ἡ Λευκὴ ἐξακολουθεῖ νὰ κλαίη στὴν ἴδια θέσι. Ἡ Ἄννα ἀνήσυχη στρέφεται πρὸς τὴ θύρα. Μεγάλῃ ἀγωνίᾳ ζωγραφίζεται στὸ πρόσωπό της γιὰτι ἀκούει γογγύρα βήματα ν' ἀνεβαίνουν τὴ σκάλα]. Νά, ὁ Ἀλέξανδρος! [Ἡ Λευκὴ σηκώνεται ἔξαφνα ὀρθια μὲ τὸ πρόσωπο κρυμμένο ἀπὸ τὰ μαλλιά της, τρομαγμένη].

Σ Κ Η Ν Η Δ

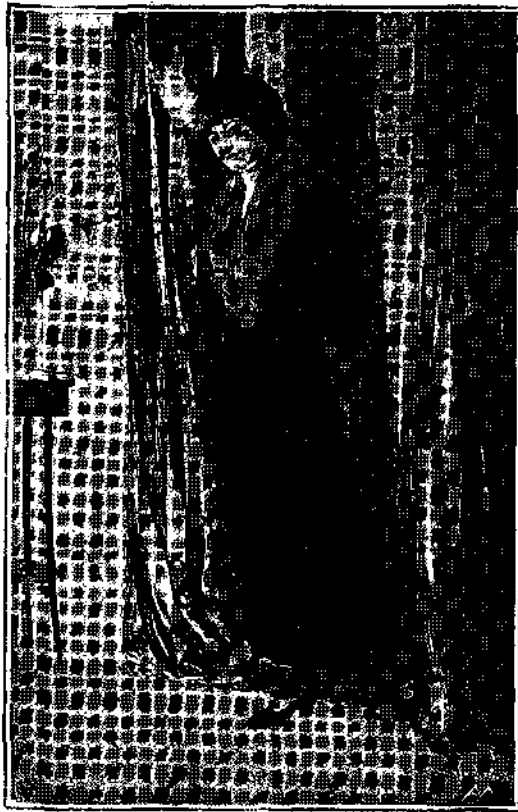
Μπαίνει ὁ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ἀπὸ τὴν πρώτη θύρα δεξιὰ καὶ κρατεῖ δεμένα ἄγρια λουλούδια, ἀναμμένος καὶ μὲ ἀναπνοὴ λίγα κουρασμένη. Βλέπει ἔτσι τὴ ΔΕΥΚΗ καὶ σταματᾷ. Ἡ ταραχὴ του εἶναι φανερὴ.

ANNA, ἡ φωνὴ της εἶναι πάλι ἥρεμη καὶ σιγαλή — Ἀπὸ ποῦ ἔρχεσαι, Ἀλέξανδρε; Σὲ περιμέναμε τόσην ὥρα. Ἡ Λευκὴ ἐκτύπησε ἀπὸ τὸ παρά-

ΤΟ ΣΥΝΗΗΜΑ

ΥΠΟ ΠΑΥΛΟΥ ΜΑΘΙΟΠΟΥΛΟΥ — ΕΚΘΕΣΙΣ ΠΑΡΙΣΙΩΝ 1908

ΕΛΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Α. ΚΟΓΕΒΙΝΑ

τραπέζι, γεμίζει ένα ποτήρι νερό και του το δίνει. Πίνει].

ΔΕΥΚΗ, συγκινημένη — 'Αδελφούλη μου!

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ — Κάθισε. Ξεκουράσου μια στιγμή].

ΔΕΟΝΑΡΔΟΣ, πίνοντας τον όμο του 'Αλεξάνδρου — 'Α, γιατί να μην ήσουν εκεί; Γιατί να μην ήσουν και σύ; 'Επρεπε να ήσαι μαζί, 'Αλέξανδρε! Το πιο μεγάλο και το πιο παράδοξο δράμα που είδαν ποτέ μάτια ανθρώπου: κάτι που θαμπώνει πλούτη άνηκουστα, λάμψη μοναδική που φάνηκε ξεφραγμένη σαν όνειρο υπεραίσθητο... Δεν ήξερω να είπω τί είδα. Μια σειρά από τύμβους, δεκαπέντε νεκροί, ανέγγιχτοι, ό ένας στο πλάι του άλλου, ξεπλωμένοι μέσ' στο χρυσάφι τα πρόσωπα σκεπασμένα με προσωπίδες χρυσές τα μέτωπα στεφανωμένα με χρυσάφι, τα στήθη με θώρακας χρυσούς. Και παντού, πάνω στα σώματα, στο πλάι τους, στα πόδια τους, παντού, χίλια πράγματα χρυσά, άμετρητα σαν φύλλα πεσμένα από δάσος μυθικό. Μεγαλείο άπερίγραπτο που θαμπώνει την όψη, ό λαμπρότερος θησαυρός που ό θάνατος έχωσε στις γής τό σκοτάδι, αιώνας κ' αιώνας... Δεν ήξερω να είπω,

δεν μπορώ να είπω τί είδα. 'Α, έπρεπε να ήσαι εκεί, 'Αλέξανδρε! 'Εσύ μονάχα θα μπορούσες να είπης... [Σταματά μια στιγμή, λές και τον πνίγει ή συγκίνησις. Όλοι είναι κρημασμένοι άπ' τα χείλη του]. Για μια στιγμή ή ψυχή μου έπέταξε πίσω στους αιώνας, έζησε με τον άπαισιό θρόνο, με τό φριμαστικό αυτό έγκλημα. Είδα τα δεκαπέντε σώματα, άμέτρητα, σαν να τα είχαν αποθέσει εκεί την ίδια στιγμή μετά τό έγκλημα, μόλις κάμένα από τη φωτιά που πολύ γλήγορα θα έσβυσε: τον 'Αγαμέμνονα, τον Εφρυμέδοντα, την Κασσάνδρα και τη βασιλική συνοδία, θαμμένους με τα φορέματα, με τα όπλα τους, με τις κορόνες τους, τις ληκύθους, τα κοσμήματά τους, όλα τους τα πλούτη... Θυμάσαι, θυμάσαι, 'Αλέξανδρε, τους στίχους του Όμηρου: «Και ήταν ξεπλωμένοι άνάμεσα στις ληκύθους και στα στρωμένα τραπέζια» και όλη ή αΐθουσα ήτο μολυσμένη με αίμα. Και άκουσα την κλαμένη φωνή της Κασσάνδρας, της κόρης του Πριάμου, που ή άπιστη Κλυταιμνήστρα τη σκότωνε στο πλάι μου...» Για μια στιγμή ή ψυχή μου έζησε τη ζωή αυτή την άτέλειωτη και βίαιη. Είδα εκεί σκοτωμένους τον βασιλέα των βασιλέων, την αιχμάλωτη βασίλισσα, τον άρματλήτη και τους συνοδούς: εκεί, μπροστά μου, για μια στιγμή, άκίνητους. Σαν μαρινός που ανεβαίνει, σαν άφροδ που σβύνει, σαν σκόνη που σκορπίζεται, σαν κάτι άπιαστό και φριγυλέο, χύθηκαν όλοι μέσα στη σιγή τους. Μου φάνηκε σαν να τους κατόπιε αυτή ή σιγή τους, άπαισία σιγή που χινότανε γύρω στην ήρεμία τους την άχτιδωτή. Δεν ήξερω να είπω τί έγεινε. 'Απόμεινε μονάχα ένας σωρός από πούλιμα πρώματα, ένας θησαυρός που δεν έχει άλλον όμοιο, που μαρτυρεί για ένα άγνωστο μεγαλείο... Θα ίδης, θα ίδης...

ANNA, με φωνή χαμηλή — Τι όνειρο!

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ — Τι όξα! Τι όξυ!

ΔΕΟΝΑΡΔΟΣ — Θα ίδης. Οι χρυσές μάσκες. 'Α, γιατί να μην ήσαι εκεί, στο πλάι μου... Οι χρυσές μάσκες προφύλαγαν τα πρόσωπα και έτσι τα πρόσωπα είχαν μείνει ανέγγιχτα. 'Ενας από τους νεκρούς περνούσε όλους τους άλλους στο άνάστημα και τό μεγαλείο, με πλαιύ όλόχρυσο στέμμα, με θώρακα, με ζώσθηρα, με κνημίδες, όλη χρυσά και γύρω του σπαθιά, λόγχες, κύπελλα, χυμένα άμέτρητα χρυσά φύλλα, σαν κίλινες λουλουδιών άνωτέρος κ' από ήμίθεον. 'Εσπασα και άνεσώκωσα τη βαρεία μάσκα... Να είδα άραγε αλήθεια τό πρόσωπο του 'Αγαμέμνονος; Μή δεν ήταν αυτός ό βασιλεύς των βασιλέων; Τό στόμα ήταν άνοιχτό, τα βλέφαρα άνοιχτά... Θυμάσαι, θυμάσαι τους στίχους του

Όμηρου: «Την ώρα που πέθαινα, σήκωσα τό χέρι να πιάσω τό σπαθί μου, μά ή γυναίκα αυτή που είχε μάτια σκυλίσια, έφυγε μακριά και ούτε μούλεισε τα μάτια και τό στόμα τη στιγμή που κατέβαινα στον 'Αδη». Θυμάσαι; 'Ανοιχτό λοιπόν ήταν τό στόμα του νεκρού, άνοιχτά και τα μάτια... Τό μέτωπο πλατύ, στολισμένο με ένα χρυσό φύλλο στρογγυλό κάτω από τό στέμμα. 'Η μύτη μακριά και ίσια. Τό πηγούνι μακρουλό. Και όταν έβγαλα τό θώρακα, μου φάνηκε πώς είδα τον όμο τό φιλισένιο, σημάδι κληρονομικό της φυλής του Πέλοπος... 'Όλα χάθηκαν στο φώς. Μια φούχτα σιάχτη και σωρός από χρυσάφι...

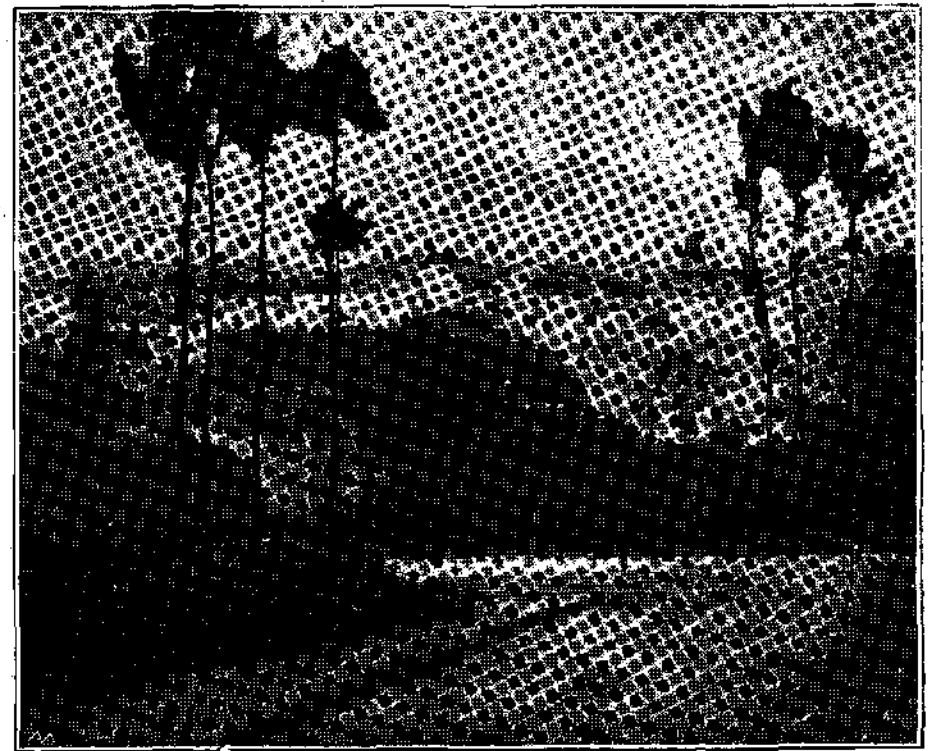
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ, κατάπληκτος — Τα λόγια σου είναι σαν παραμιλητό. Είναι άπίστευτο ό,τι λές... 'Αν είδες πραγματικώς ό,τι λές, είσαι υπεράνθρωπος.

ΔΕΟΝΑΡΔΟΣ — Είδα, είδα... Και ή Κασσάνδρα! Πώς την αγαπήσαμε την κόρη του Πριάμου, «τό άνθος των λαφύρων». Θυμάσαι; Πώς την αγαπήσες, με την ίδια αγάπη που την αγαπήσε ό 'Απόλλων! Βουβή πάνω στο όρμα, σου άρεσε για την «όψη της την άγριεμένη, σαν

θηρίου που μόλις τόπιασαν», για τη μαντική φωτιά που έφουβε μέσα της. Πολλές φορές τη νύχτα με ζύπνησαν της μαντισσας οι κραυγές... Την είδα εκεί, μπροστά μου, ξεπλωμένη πάνω σε φύλλα από χρυσάφι, τό φορέμα της, όλο τριαντάφυλλα και πεταλούδες χρυσές και φορούσε κορόνα και περιδέραιο, και τα δάχτυλά της ήταν γεμάτα δαχτυλίδια. Κ' επάνω στο στήθος της μια χρυσή ζυγαριά, που ζυγίζει τη μοίρα των ανθρώπων. Και γύρω της άπειροι χρυσοί σταυροί σχηματισμένοι από τέσσερα φύλλα δάφνης. Και τα δύο της παιδιά Τηλέδαμος και Πέλοπας, μέσ' στο χρυσάφι, στα πλάγια της, σαν δύο άρνάκια άκακα... 'Ετσι την είδα. Και σε κάλεσα δυνατά τη στιγμή που έσβυνε. Και δεν ήσουν εκεί! Θα ίδης.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ, άπτόμωμος και συγκινημένος — Θέλω να ίδω, να τρέξω...

ΔΕΟΝΑΡΔΟΣ, τον κρατεί από τό χέρι, κινούμενος από άκατανίκητη άνάγκη να μιλήσει ακόμα, να μεταδώσει στους άλλους όλο τον πυρετό του ένθουσιασμού του — 'Αγγελία θανατοσία, με τέσσερις λαβές, στολισμένα με περιστεράκια, όμοια με τό κύπελλο του Νέστορος. Μεγάλα κεφάλια βωδιών όλο άσπυμι, με όλόχρυσα κέρατα. Χιλιάδες άνθη,

ΤΟΠΙΟΝ

Α. ΚΟΓΕΒΙΝΑ

φύλλα, έντομα, κοχύλια, χταπόδια, μέδουσες, άστρα. Ζώα φανταστικά από χρυσάφι, από έλεφαντόδοντο, από κρύσταλλο. Σφίγγες, τέρατα, χίμαιρες. Ειδώλια θεών με τό κεφάλι και τὰ χέρια καταστόλιστα από περιστέρια. Μικρούτσικοι ναοί με πύργους γεμάτους περιστέρια που είχαν τις φτερούγες άνοιχτές. Σκιηές κυνηγετικές με λεοντόρια και πάνθηρες, γλυμμένα επάνω σε μετάλλινες πλάκες. Σπαθιά και λόγχες. Χτένια από έλεφαντόδοντο, βραχιόλια, πόρπες, σφραγίδες, σκήπτρα, κηρύκεια...

Ένω περιγράφει όλα αυτά τὰ λαμπρά πράγματα, η Άννα πέφτει σ' ένα καθίσμα και σκεπάζει το πρόσωπό της με τὰ χέρια της, σκυμμένη, με τούς άγκώνες στά γόνατα.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ — Θέλω να ιδώ, να ιδώ.

ΛΕΟΝΑΡΔΟΣ, σηκώνεται γρήγορα — Έρχομαι μαζί σου. Πηγαίνω.

ΔΕΥΚΗ, άγκαλιάζει τον άδελφό της ημερευτικά. Τὰ μαλλιά της λύνονται πάλι και πέφτουν — Όχι όχι, Σε παρακαλώ. Μείνε εδώ, ν' αναπαυθής λίγο, ν' ανασάνης. Είσαι καταπονημένος, δεν έχεις πειά δύναμι...

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ — Πηγαίνω εγώ, πηγαίνω. [Βγαίνει άπ' τη θύρα της σκάλας].

ΔΕΥΚΗ, κρατεί ακόμα τον άδελφό της τρυφερά και πονετικά — Ά, σε τί κατάσταση είσαι, άδελφέ μου, άδελφούλη μου! Μέσα στον ιδρώτα και μέσα στη σκόνη... Το πρόσωπό σου είναι μαύρο θαρρείς... Και τὰ μάτια σου, πώς είναι φλογισμένα, τὰ καυμένα τὰ μάτια σου. Είναι κοκκινισμένα τὰ βλέφαρά σου σαν να είχες κλάψει ένα χρόνον δλόκληρο. Σε πονούν; Πώς θά σε πονούνε τὰ καυμένα τὰ μάτια σου. Ξέρω εγώ ένα νερό, να τὰ πλύνω και να δροσισθούν. Μείνε λίγο να ξεκουρασθής, τώρα που είδες τον πόθο σου πραγματοποιμένο. Είσαι γεμάτος από δόξα. Τη στιγμή που μπήκες στο δωμάτιο, έλαμπες άπ' όλο αυτό το χρυσάφι... [Τόν σκεπάζει σχεδόν με τὰ μαλλιά της, ριχμένη στο στήθος το άδελφικό. Με άπειρη τρυφερότητα σκουπίζει με τὰ μαλλιά της το μέτωπό του, τὰ μάτια του, τὰ μάγουλα, τὸ λαιμό. Ο Λεονάρδος φαίνεται παραδόξως άπαθής, με παράξενη έκφραση πόνου και φρίκης στο καταπονημένο του πρόσωπο, άρχο σαν νεκρού]. Στάσου να σκουλίσω το πρόσωπό σου. Πόσο σε πονά... Τί να σου δώσω για να σε ξεκουράσω, να ησυχάσης, να ζωηρέψη το πρόσωπό σου; τί βάλσαμο, τί φίλτρο να σου δώσω... Ά, πόσον καιρό έμεινες εκεί, σκυμμένος άπάνω στο σκαμμένο χώμα, και ανάπνεες όλοένα την καταραμένη αυτή σκόνη, και έσκίζες τὰ χέρια σου άπάνω στις πέτρες... Τὰ καυμένα τὰ χέρια σου! Κομματιασμένα, ματωμένα, και φαγωμένα τὰ νύχια, άσρακα θαρρείς, ξεραμένα σαν

κλαδιά κλιματίσια... Δε σε πονούνε; Έχω εγώ μιλών άλοιφή, γλυκειά, με άρωμα βιολέττας, που θά σου τὰ γιατρέψη γλήγορα και θά ξαναγίνουν άσπρα όπως ήταν και πριν... Μια φορά, είχες τόσο έμορφα και λεπτά χέρια... Πώς τρέμεις! Πώς τρέμεις! [Ξαφνικά η Άννα σηκώνει το κεφάλι]. Μά εσύ πεθαίνεις από κούρασι. Έτένωσες σαν ένα τόξο τη ζωή σου, τόσο πολύ, που να σπάση. Τρέμεις δλόκληρος... Όλα σου τὰ νεύρα τρέμουν, σαν χορδές που χαλαρώνουν... Είσαι άρρωστος, είσαι άρρωστος. [Φαίνεται να θυμάται τὰ λόγια της Άννας. Σταματά με έκφρασι άγωνίας. Έπειτα πιάνει το κεφάλι του άδελφού της προσπαθώντας να τον κυτιάξη στα μάτια]. Μην έχεις τίποτε μ' έμένα; Μην έκαμα τίποτε που σε λύπησα; Πές μου το, Λεονάρδε, πές μου το. Μίλησε.

ΛΕΟΝΑΡΔΟΣ, με φωνή σβυσμένη, προσπαθώντας να χαμογελάση — Ω, όχι, τίποτε.

ΔΕΥΚΗ — Ποτέ, άδελφέ μου, δε σ' αγαπήσα όπως τώρα. Η αγαπή μου για σενα ποτέ δεν ήταν τόσο βαθειά. Είσαι η παντοτεινή μου σκέψη. Είσαι το παν για μένα. Πάρε με όπου θέλεις, στην ξερημο την πιο άγονη, στα ξερείλια τὰ πιο άπόμακρα. Όταν εσύ θά χαμογελάς, όταν εσύ θά ησαι εύχαριστημένος, θά είμαι εύτυχησμένη κ' εγώ... Θέλω κ' εγώ να είμαι μαζί σου μέσα στη σκόνη. Θέλω και τὰ δικά μου τὰ χέρια να πληγώνονται πάνω στις πέτρες. Θέλω κ' εγώ μαζί σου να μαζεύω τὰ κόκκαλα των νεκρών. Θέλω όμως νασαι γελαστός, το μέτωπό σου να είναι άνέφελο... Θυμάσαι; Θυμάσαι; Στις Συρακούσες τραγουδοπούσες άπάνω στην εργασία σου και νόμιζες πως έχεις μέσα στην ψυχή σου την έμορφή του άγάλματος που γύριες. Έδιάλεγα για σενα τὰ γλυκύτερα πορτοκάλια. Και τὰ ήθελες καθαρισμένα από τὰ δικά μου τὰ χέρια μόνο. Θυμάσαι; Σάν ήσουν κουρασμένος έβανες το κεφάλι σου στα γόνατά μου κι' άποκοιμώσουν, κάτω από τις έληές. Και παρακολουθούσα τον ήρεμο ύπνο σου ενώ συλλογιζόμουν το άγαλμα που άνιζητούσες. Ά, πάσος καιρός που δεν σε είδα να κοιμηθής... Δεν μπορείς πειά να σηκώσης τὰ βλέφαρα... Έλα, έλα, στην κάμαρά σου. Έλα να σε βοηθήσω. Να σε φροντίσω σαν μητέρα. Πρέπει να κοιμηθής, να κοιμηθής πολύ και βαθειά. Ν' άφήσης την ψυχή σου να ησυχάση, σαν τὸ νερό το ήρεμο... Σάν ξυπνήσης, όλο το χρυσάφι που ανακάλυψες, θά το ίδης βαθειά μέσα σου. Και θά είμαι ακόμα στο πλευρό σου. Έλα, έλα. [Έκείνος προσπαθεί ν' άποφύγη σαν κάτι φοβερό να τον τυραννή]. Δε θέλω, δε θέλω πειά να σε βλέπω έτσι να τρέμης. Πάμε.

ΛΕΟΝΑΡΔΟΣ — Πρέπει να γυρίσω πάλι εκεί.

ΔΕΥΚΗ — Άδύνατον. Είναι μεσημέρι. Κιτάζε' ο ήλιος χύνεται παντού και είναι καμίνι... Δεν άφησες εκεί τούς φύλακας;

ΛΕΟΝΑΡΔΟΣ — Πρέπει να ξαναγυρίσω, πρέπει να ξαναγυρίσω...

ΔΕΥΚΗ — Άδύνατον. Δεν ήμπορείς να ξαναπάς, έτσι που είσαι... Θα πέσης στο δρόμο... Άκουσε την άδελφή σου! Κοντεύεις να λιγοθυμήσης... Έλα στην κάμαρά σου... [Τόν παίρνει άγκαλιάζοντάς τον με το ένα χέρι και σκεπάζοντάς τον σχεδόν με τὰ μαλλιά της. Είναι άρχος και άπελιπμένος. Η Άννα σηκώνεται αιωπηλή και σκύβει προς το μέρος των ν' άκουσθής, τη στιγμή που βγαίνουν άπ' τη δεύτερη θύρα δεξιά. Το δωμάτιο είναι πλημμυρισμένο από τόν ήλιο].

Σ Κ Η Ν Η 5'

Η ΑΝΝΑ μένει μόνη, προχωρεί μερικά βήματα. Την βαρύνει μάθη μελαγχολία.

ΑΝΝΑ, με φωνή βαθειά, σχεδόν πνιγμένη μέσα της — Κανείς δε μου μίλησε. Βρίσκομαι σε άλλη ζωή εγώ... Και όλο αυτό το θλιμμένο χρυσάφι... Και η δυστυχισμένη αυτή ψυχή που τρέμει...

Και όλη η γλυκειά ζωή που φλέγεται μέσα στο έμορφο αυτό πλάσμα... [Τὸ πόδι της άγγίζει τὰ λουλούδια που έπεσαν από τὰ χέρια της Λευκής]. Ά, τ' άγριολούλουδα που έφερε γι' αυτήν. [Σκύβει και τὰ παίρνει. Σκύβει το πρόσωπο μέσα στα λουλούδια και μένει λίγες στιγμές άφωνη]. Θέλω να κλάψω. [Προχωρεί ακόμα μερικά βήματα]. Βάβω! Βάβω!

Η ΤΡΟΦΟΣ, έρχεται από τη δεύτερη θύρα άριστερά Έδώ είμαι.

ΑΝΝΑ — Ξέρεις τί ώρα είναι;

Η ΤΡΟΦΟΣ — Είναι μεσημέρι.

ΑΝΝΑ — Έλα, πάρε αυτά τὰ λουλούδια και βάλε τα σ' ένα δοχείο.

Η ΤΡΟΦΟΣ — Είναι μαραμένα. Δεν έχουν πειά ζωή.

ΑΝΝΑ, τ' άφίνει να πέσουν χάμο — Πάμε... [τη στιγμή που ξεκινά οδηγούμενη από την τροφόν, σταματά. Κάτι θυμάται και γυρίζει]. Ά, βάβω, κίταζε, εκεί, στο πάτωμα...

Η ΤΡΟΦΟΣ σκύβει να ψάξη — Έχασες τίποτε;

ΑΝΝΑ — Ψάξε... Ένας κορυθαλός πεθαμένος.

[Συνέχεια]

[Μετάφρ. Κ. Μ.]

T. ΝΤ' ΑΝΝΟΥΝΤΣΙΟ

ΑΥΛΑΙΑ

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΣΩΖΟΠΟΛΕΩΣ*

Σαράντα-πέντε Κεριακές κι' εξήντα διό Δευτέρες
Δεν είδα την αγαπή μου κι' είπα να πιώ φαρκιά.
Έψες βραδύ την λόγιασα και στο χορό που κρατίε.
'Από το μάτι μ' έγενε από τὰ χείλ' με λέγει:
— « Πάρε ξέγε μ' το μαύρο σου και πᾶ να τὸν ποτίσης
« Κι' εγώ θά πάω σπίτι μας τη μάννα μ' να γελάσω.
« Μάννα μ' νερό δεν έχουμε κι' άπόψα τί θά πιούμε;»
Παίρνει το χρυσομαστραπά στη βρύση και πηγαίνει
Στὸν δρόμον όπου πήγαινε το Θιό παρακαλοῦσε:
« Θεέ μου κι' άς τὸν εύρισκα στη βρύση να κοιμάται».
Έτσι που περικάλεσε έτσι πήγε τὸν ήθε.
« Να τὸν ξυπνήσω με νερό φοβοῦμαι μην κρυώση.
« Να τὸν ξυπνήσω με κρασί φοβοῦμαι μην μεθύση.
« Άς τὸν ξυπνήσω με φιλι' πως ήταν μαθημένος.

* Από την συλλογήν του κ. Αναγνώστου Παρασκευοπούλου.

Η ΓΙΑΤΡΙΣΣΑ

Φορημένη η Λούπενα την κόφα της και σιγά σιγά, κουρασμένη απ' τις πολλές «μετάνοιες» καθώς έλεγε, τὰ σκουπίματα που έκανε, για να μαζέψει τὰ βότανα, έφθασε στο σπίτι της γιάτρισσας.

Έξω είδε τρεις χήνες άσπρες με λίγο σκουρές τις φτερούγες να τρώνε, έχοντας τὸ λαιμό τους σαν τσακισμένο, να τραβούνε τὴ χλόη, που παχιαία βρισκόταν εκεί, και πὸ πέρα, κοντὰ στο μανδρότοικο ένα σωρὸ πάπιες να κολυμπούνε σ' ένα λάκκο γεμῆτο νερό.

Δένδρα, δένδρα, πεύκα, κυπαρίσσια ήτανε γεμῆτο τὸ μέρος. Έρημιὰ όμως, έρημιὰ. Άνθρωπος δὲν φαινότανε. Ὁ δρόμος ἴσαμε πέρα πὸν δάσος βαθὺ ἀπὸ πεύκα ὑψώνετο και τὸν έκοβε, άσπριζε έρημος.

— Να τὸ μάτι σου να κάνης, δὲν μπορεῖς να ἴδης ψυχὴ ἐδῶ!... Έκανε ἡ Λούπενα κυτάζοντας τὴν έρημιὰ.

Ένας βόγκος έρχότανε στ' αἰτιά της, ένας, ἀλλὰ σαν σῶμα με χίλια κεφάλια, με χίλιες φανές, πὸν έβγαιναν, έβγαιναν, χινόνταν στον αέρα, ἀπλόνονταν... Ἦτανε ὁ βόγκος τοῦ ρέματος, πὸν έτρεχε καὶ κοντὰ και πὸν χώριζε τὸ μέρος αὐτὸ ἀπ' εκείνο, πὸν βρισκόταν ἡ χώρα. Πλημμυρισμένο φῶναζε, βογκοῦσε τρέχοντας θολό, άγριεμένο.

Τὰ μάτια της για λίγο σταματήσανε μισημβρινά, δπου πάνω ἀπὸ λόφο ξερό, μαυρισμένο, κάτι σαν βέλο άραιὸ εἶχε πέσει.

— Κυταχιά!... εἶπε και χτύπησε τὴν πόρτα.

Άργησε τῆσούση θόρυβο και φοβήθηκε μὴ δὲν ἦτανε μέσα. Ἄλλὰ, ένα παράθυρο τοῦ δρόμου, τὸ κοντινὸ στὴν πόρτα, άνοιξε και μιὰ μορφή ἀδύνατη, μακρουτσουλή, κιτρινόμαυρη, με άνηυχα, κρῶα μάτια και μύτη λεπτή και γυριστὴ πρὸς τὰ κάτω, φάνηκε. Έκλεισε κάλι γρήγορα, και ἡ Λούπενα δὲν άργησε να άκούση βήματα να πλησιάζουνε στὴν πόρτα. Και ἡ πόρτα άνοιξε και στο άνοιγμά της είδε τὴ γιάτρισσα Μπιλίτσα ψηλή, ψηλή και αδύνατη.

— Καλῶς τὴν!... ἄ, ἄ!... Βλέπω τὴ γιόμισες για καλά!

— Ναί!... δπως τὰ θέλεις!...

— Έλα μέσα!...

Μπήκε στὴν αὐλή. Κοντὰ σ' ένα πηγᾶδι με μαγκάνι ξυλένιο και ξυλένιο κουβά, δυὸ πάπιες, ἡ μιὰ με πρασινωπὸ λαιμό, μέσα στο νερὸ τὰ μαῦρα, πλαπλατίζανε βουτώντας σ' αὐτὰ τὴ μύτη τους.

Ἄπ' ἐκεῖ περνώντας ένα πλατὺ και κοντὸ

διάδρομο, μπήκανε σ' ένα μικρὸ, μικρὸ δωμάτιο, στενόχωρο.

— Κύτος ἴδῶ!... Δὲ θ' άργήσω!... Έχω κάποια δουλιὰ, τὴς εἶπε ἡ γιάτρισσα και έφυγε.

Αὐτὴ έμεινε μόνη, μέσα στο μικρὸ δωμάτιο. Ἦτανε αὐτὸ τὸ σαλονάκι τὴς γιάτρισσας. Πάνω σ' ένα τραπεζάκι μαρμαρένιο, σπάνιο πράγμα για τὴ χώρα, ἦτανε πλῆθος φωτογραφίες άγνωστων ανθρώπων.

Ἡ κυρὰ Λούπενα πλησίασε και τὴς κύταξε.

Κάποιοι συγγενεῖς και γνωστοὶ παλιοὶ θὰ ἦσαν τὴς γιάτρισσας, γιατί και τὰ ρούχα τους δὲν ἦτανε χωριάτικα και ἡ μορφή τους αλλοιώτικη!...

Έκει μιὰ γυναῖκα νέα, ντυμένη ευρωπαϊκὰ ρούχα πλούσια, με λυπημένα όμως μάτια, πὸν φαινότανε να τὴν κυτάζουνε ἐδῶ μιὰ αδύνατη και ψηλή με ὕφος άρχοντικό, κύταξε υπερήφανα. Ένας άνδρας μεσοκόπος με κατασὰρὰ μαλλιὰ γελαστὸς και με τὸ ψηλὸ του καπέλο βαλμένο πάνω σὲ μιὰ καρέκλα δίπλα του. Πλατεῖα άλυσίδα κρεμόταν ἀπ' τὴν τσέπη τοῦ γέλεκου του.

Ἡ κυρὰ Λούπενα τὴς κύταξε και σταματώντας στὴν κυρὰ με τὸ υπερήφανο ὕφος, ρώτησε σιγά.

— Μὰ θὰ ζοῦνε τῶρα αὐτοὶ;...

Οἱ φωτογραφίες θὰ ἦτανε παλιές παλιές, γιατί θὰ τὴς εἶχε φέρει μαζί της, ἀπ' τὴν πατρίδα της, όταν εἶχε έρθει, τῶρα χρόνια και χρόνια, ἡ κυρὰ Μπιλίτσα. Και έπειτα φαινότανε να κιτρινίζουνε σαν τὰ μαραμένα φύλλα.

— Ποιὰ θὰ εἶνε άραγές αὐτὴ; πάλι ρώτησε κυτάζοντας εκείνη με τὰ λυπημένα μάτια.

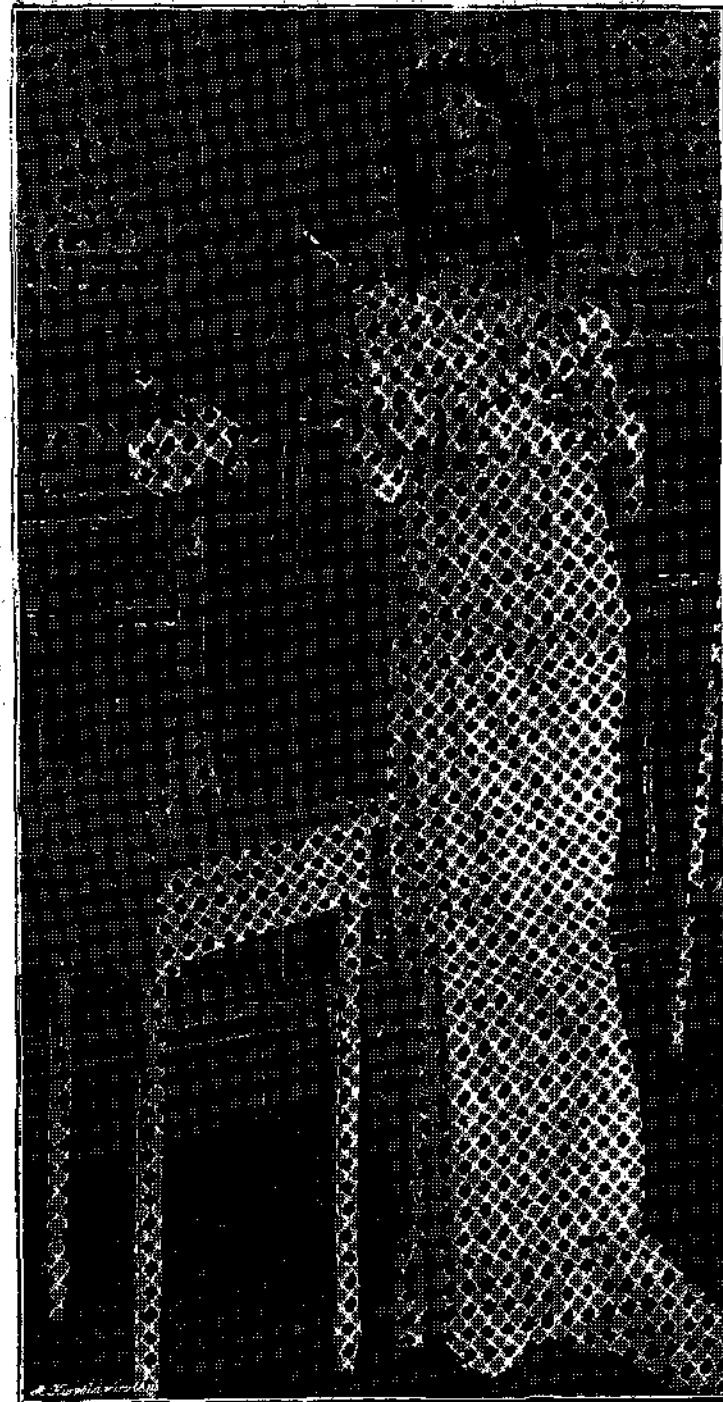
Πὸ πέρα είδε ένα μικρὸ κοριτσάκι με ξεπλεκα μαλλιὰ και με ποδίτσα. Εἶχε τὸ βλέμμα άθῶο.

— Ὁραῖο!

Και στάθηκε κυτάζοντάς το και κουνώντας τὸ κεφάλι. Έτσι τὴς έρχόνταν πολλά, πολλά να πῆ για τὴ μοῖρα, για ὅλα τὰ ανθρώπινα, τὴ ματαιότητα, ἀλλὰ έτσι, σαν μερδεμένα πὸν τὴς ἦρθαν, δὲ μπόρεσε να βγάλῃ παρά:

— Τί εἴμαστε!...

Ἡ γιάτρισσα, πὸν εἶχε έρθει ἀπὸ μιὰ μεγάλη μακρινὴ πόλι, εἶχε χρόνια και χρόνια ἐκεῖ. Μικρὸ κοριτσάκι ἦτανε ἡ Λούπενα, πὸν τὴν εἶχε ἰδῆ, τότε, νεοφερμένη. Και κανεῖς ποτὲ δὲν τὴς έγραφε ἀπ' τὸν τόπο της, τὸ ἤξερε καλά, ὅχι ἀπ' τὴν ἴδια, ἀλλ' ἀπ' τὴ γυναῖκα τοῦ ταχυδρόμου.

Η ΚΥΡΙΑ ΜΕ ΤΑΣ ΚΑΜΕΛΙΑΣ — ΚΥΒΕΛΗ ΑΔΡΙΑΝΟΥ

Ο ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ. — ΓΛΟΥ-ΓΛΟΥ — ΑΓΝΗ ΡΟΖΑΝ

Μά δέν είχε αυτή κανέναν στην κατί-
δα της;

Ἡ Λούπενα γύρισε ένα βιβλίο παλιό. Πάλι
φωτογραφίες μέσα!

— Μπιά!

Ἄλλες θέσεις ήταν ἀδειες και ἄλλες με φω-
τογραφίες. Γέροι, νέοι, κορίτσια, γυναῖκες, σέ

διάφορες στάσεις, ήταν ἐκεῖ κλεισμένες μέσα στο
βιβλίο...

Ξαφνικά σταμάτησε σ' ἑνὸς νέου τὴ φωτο-
γραφία, ἑνὸς νέου, ποὺ με σουφρωμένα φρύδια
και με τὸ ἕνα χέρι στὴν τσέπη τοῦ πανταλο-
νιοῦ του κύταζε σὰν θηλωμένος. Ἦτανε ξεσκου-
φωτος. Κάτω ἀπ' τὴ φωτογραφία εἶχε πολλὰ
λόγια γραμμένα με πένα, ποὺ ἦ Λούπενα, ἀν και
ἤξερε κάμποσα γραμματάκια, δέν μπόρεσε νὰ
τὰ βγάλῃ.

— Ὠμορφιά!... εἶπε κοιτάζοντας τὴ μορφή
τοῦ νέου.

Μιά φωνὴ πνιγμένη μέσα ἀπὸ κάποιο δωμά-
τιο, ἕνα βογκητὸ μεγάλο ἀκούσθηκε ἔξαφνα,
ἔπειτα ἄλλο, ἄλλο...

— Ὁ Θεὸς νὰ με συγχωρήσῃ, κάτι πάλι σα-
ρώνει ἡ γηρά...

Και ἡ Λούπενα ἔκανε τὸ σταυρὸ της.

Ἄν και συνηθισμένη σὲ τέτοια, ποὺ κάποτε
τὰ ἀκουγε μέσα σ' αὐτὸ τὸ ἐρημικὸ σπιτάκι, θὰ
ἔφευγε γρήγορα, ἀν μπορούσε, γιὰ νὰ μὴν
ἀκουῖ. Καὶ ταραγμένη ἀπ' τὰ βογκητά, ἄλλο
δέν ἔκανε, παρὰ νὰ πάρῃ τὴν κόφα με τὰ βό-
τανα και νὰ τὴν περάσῃ στοὺς μπράτσο της.

Οἱ φωνές ὅμως σὲ λίγο πάψανε.

Ἡ Λούπενα κούνησε τὸ κεφάλι της και μά-
ζεψε τὰ χεῖλιά της σφιχτά, ἔπειτα κοιτάζοντας
τὴν κόφα ποὺ κρατοῦσε.

— Ἄς τὰ πάω μέσα, εἶπε.

Και βγήκε σιγὰ ἔξω πατώντας ελαφρά, ελα-
φρά γιὰ νὰ μὴν ἀκουσθῇ, και πήγε στοὺς μαγει-
ρειό. Ἀλλὰ ξαφνικά στάθηκε παγωμένη.

Σὲ μιὰ λεκάνη ἕνας μικρὸς ὄγκος κρεατένιος
βοσκόταν και εὐθὺς ξεχώρισε πόδια, χροάκια!
Κεῖνη τὴ στιγμή σὰ νὰ κινήθηκε, νὰ πήρε ἀνα-
πνοή. Πάλι ὅμως ὁ ὄγκος ὁ κρεατένιος ἀνα-
σεύσθηκε.

Ἡ κυρὰ Λούπενα βγήκε τρεχάτη ἔξω. Ἀλλὰ
και ἔξω ὅ,τι εἶδε τὴν κατατρόμαξε ἀκόμα πιὸ
πολύ. Εἶδε τὴν καταχνιά πυκνὴ πυκνὴ, νὰ χύ-
νεται, νὰ προχωρῇ σὰ φαντάσματα με σχήματα
βράχων, θηρίων, χωρὶς μορφή ἀκόμα, και σὰ νὰ
ξετυλιγόταν τυλίγοντας, γεμίζοντας τὰ πάντα.

Οἱ χήνες φωνάζανε στοὺς ὄρη της τρέξιμο
και με ἀνοιχτές φτεροῦγες φύγανε μακριά, οἱ
πάπιες ἀφήσανε τὸ νερὸ και ὄρμησανε ἔξω.

Πῆρε τὸ δρόμο τῆς χώρας τρεχάτη. Τὴν
κόφα της τὴν εἶχε πετάξει κοντὰ στοὺς πηγάδι
τῆς γιάτρισσας.

Περνώντας ἀπ' τὸ ρέμα, ἀπ' τὴ γεφυρίτσα,
ἔκανε τὸ σταυρὸ της και εἶπε διάφορα ξόρκια.
Τὰ πύκα πυκνὰ τῆς ἔλαιναν τώρα τὸ τί γινό-

τανε ἀπ' τὸ κύμα τῆς κατάχνιας ποὺ εἶχε πέσει
και ἐρχόταν. Σὲ λίγο τὸ εἶδε νὰ πλησιάζῃ, νὰ
πέφτῃ νὰ τὴν κυκλώῃ και νὰ τὴν κάνη νὰ μὴ
βλέπῃ πιὰ ποῦ πηγαίνει, νὰ τῆς κρύβῃ σὰν μ' ἕνα
δυνατὸ πέπλο, στὴν ἀρχὴ τοῦ ξεφτισμένου, πυ-
κνοῦ, ὅλα γύρω της.

Ἦτανε ὅμως κοντὰ σταὺς πρώτα σπιτάκια τῆς
χώρας. Ἄκουσε πόρτες νὰ κλείνουν, ξεφωνητά
και ὄρμησε πάνω σὲ μιὰ πόρτα και χτύπησε
δυνατὰ με τὰ δύο της χέρια.

Βρέθηκε μέσα σὲ γνωστές της γυναῖκες και
σὲ γνωστούς της ἀνδρες.

— Μεγάλο σημάδι! ἔλεγε ὁ ἕνας ἀπ' τοὺς
ἀνδρες. Ἄν δὲ βγῇ σὲ μεγάλο κακό.

Οἱ γυναῖκες ἔκαναν σταυρούς και παρακα-
λοῦσαν τὴν Παναγιά νὰ τις σώσῃ.

— Καλὲ πάει, πάει! Δὲ θὰ δοῦμε πιὰ ἥλιο,
θρηνοῦσε μιὰ γηρά.

— Σώπα, γηρά, πάψε! Δὲ θὰ δοῦμε ἥλιο! Νά,
καταχνιά πολλὴ ἔπαισε. Θὰ φύγῃ! τῆς εἶπε ἀπό-
τομα και θηλωμένος ὁ ἕνας ἀπ' τοὺς ἀνδρες.
Και στρέφοντας στοὺς ἄλλους.

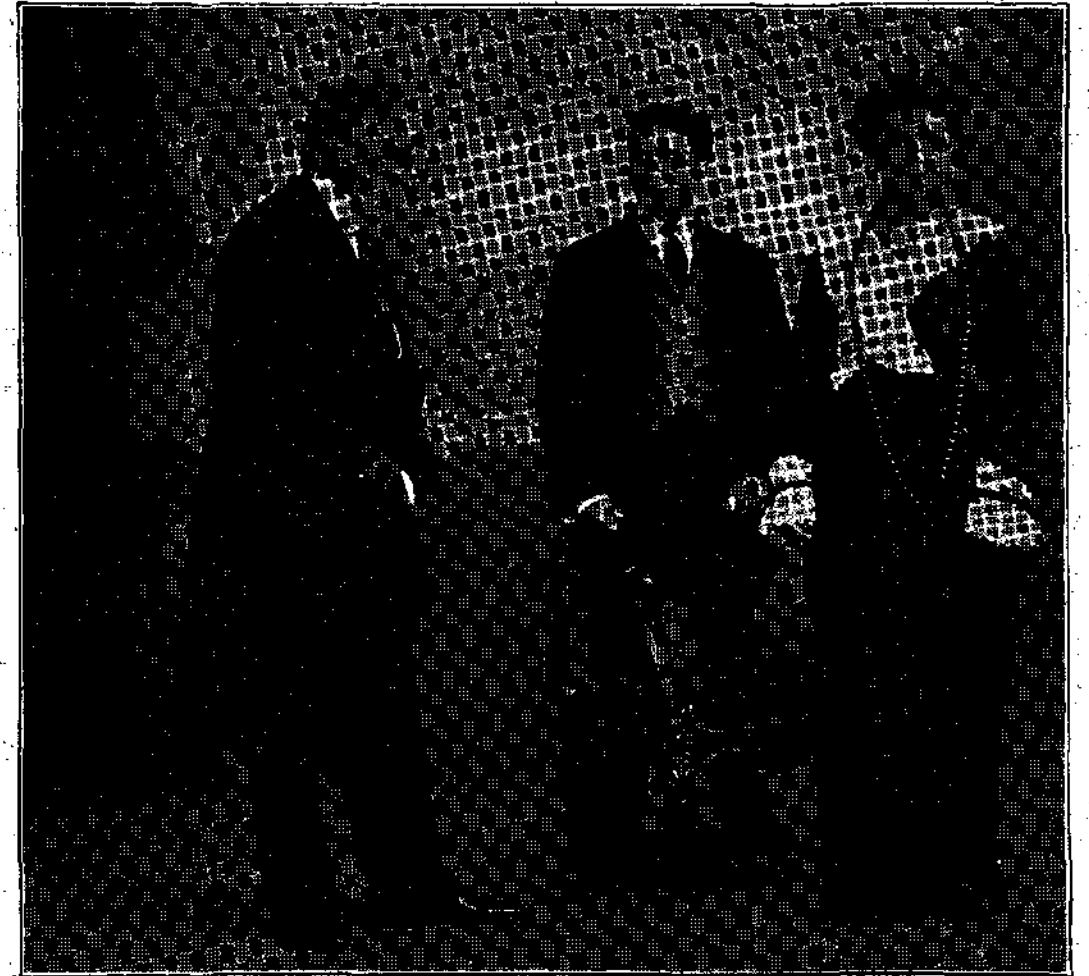
— Ἔτσι δέν εἶνε;

— Ἔτσι. Τί θὰ κάνη;

Σὲ μιὰ γωνιά, μιὰ κόρη με ξέπλεχα μαλλιά
ἔχοντας τὸ πρόσωπο με τὰ χέρια της, σκεπα-
σμένο, ἔκλαιε.

Ἀλλὰ πάλι ὁ ἥλιος ἔλαμψε, ὁ ὑγρὸς πέπλος
χάθηκε και ἡ ἀτμοσφαῖρα φάνηκε καθαρή.
Ἄνεμος ὅμως εἶχε σηκωθῇ δυνατός.

Ἡ κυρὰ Λούπενα ἔφυγε ὅταν πλησίαζε νὰ
δύσῃ ὁ ἥλιος. Πῆρε τὸν δρόμο τοῦ σπιτιοῦ τῆς

ΓΕΡΑΝΑ...

Ἀθανάσιος Περίδης

Μ. Μυράτ

Μαρίνα Κοτοπούλη

γιατρίσας βρίζοντας τὸν ἑαυτό της, γιατί με τίς κουβεντούλες, μετὰ τὸ κακό, ἄφησε γὰ περάσει τὴν ὥρα. Καὶ ὁ ἄνδρας τῆς ἤθελε αἰσιόλογο. Καὶ μὴ ἦταν μόνο αὐτά; Ἦτανε καὶ ἄλλα πού καὶ ἀνάγκη νὰ μὴν ὑπῆρχε, ἔπρεπε νὰ τὰ πάρη, γιατί εἶχανε ἀρχίσει καὶ γινόντανε πολλά.

Πέρασε τὸ ρέμα καὶ πάλι σταυροκοπήθηκε. Τὸ ρέμα κυλοῦσε γρήγορα μὲ πορτοκαλιοῦ χρώμα, βουίζοντας.

Ὁ ἥλιος εἶχε δύσει. Συννεφάκια, σύννεφα μικρὰ σχηματίζανε νησάκια καὶ σ' ἓνα μάλιστα, στὸ λιμανάκι του, φαίνονταν νὰ ἔχη ἀράξει μιά φλόγα.

"Ἐξω ἀπ' τὸ σπίτι τῆς γιατρίσας τώρα, οὔτε οἱ χῆνες, οὔτε οἱ πάπιες βρισκόνταν. Ἐρημιά, ἀπλονότανε, πού μέσα ὁ κρότος τοῦ ρέματος ἔπεφτε.

Χτύπησε τὴν πόρτα καὶ καθὼς χτυποῦσε, τὴν τρώμαξε μιά μεγάλη νυχτερίδα, πού πέρασε πολὺ κοντὰ της.

— Ἐλα Χριστέ καὶ Παναγιά, εἶπε. Ἡ πόρτα ἀνοίξε ἀπὸ μιά γυναίκα περασμένη στὰ χρόνια, κοντὴ, κοντὴ καὶ χονδρή, μὲ μύτη μικρὴ, τόσο πού ἄλλο δὲν φαίνονταν παρά δυὸ τρύπες γιὰ ρουθούνια.

— Μά, τί ἔγινες; Ἡ κυρὰ χάλασε τὸν κόσμο νὰ σὲ ζητᾷ, τῆς εἶπε ἅμα τὴν εἶδε.

Ἡ Λούπενα δικαιολογήθηκε σὰ νὰ εἶχε κάνει κάποιο κακό. Εἶχε φοβηθῆ τὴν καταχνιά καὶ ἔτρεξε στὸ σπιτικό της.

Καὶ τὰ ἔλεγε στὴν πόρτα χωρὶς νὰ κἀνῃ νὰ μπῆ μέσα.

Ἡ κοντὴ τᾶκουε πάλι σὰν νᾶταν αὐτὴ ἡ γιατρίσσα καὶ στὸ τέλος τῆς εἶπε.

— Καλὰ, καλὰ! Ἐλα μέσα τώρα!

Καθὼς προχωροῦσαν μέσα, ἡ κοντὴ ἀρχισε νὰ τῆς μιλᾷ σιγὰ.

— Ἡ κυρὰ ἀρρώστησε καὶ δὲν εἶνε διόλου, μὰ διόλου καλὰ! Ὅταν ἔφυγε, ὕστερα ἀπὸ λίγο πού μπαρκάρισε κατὰ ἐπισκέψεις, κατὰ γνωστές της, παληῆς φιλενάδες της, ἔπεσε στὸ κρεβάτι!

Ἡ κυρὰ Λούπενα τὴν ἀκουγε καὶ ἔλεγε καὶ αὐτὴ μὲ τὸ νοῦ της.

— Καλὰ, καλὰ καὶ δὲν τὴν ξέρω!... Ἐ, ἔ καὶ πού τὴν πᾶς τὴν κλάρα!... ἢ μὴ νομίζεις καὶ δὲ ξέρω καὶ σένα τὰ θάματά σου, γρηὰ μπουμπουρῶ!... Ἐπεσε στὸ κρεβάτι!...

Ἡ κοντὴ γυναίκα τὴν διέκοψε.

— Ἀπ' ἐδῶ, ἀπ' ἐδῶ! τῆς εἶπε καὶ τὴν ἔμπασε στὸ δωμάτιο τῆς γιατρίσας.

Σ' ἓνα κρεβάτι μεγάλο σιδερένιο εἶδε ξαπλωμένη καὶ σκεπασμένη μὲ μιά κουβέρτα, κόκκινη, μὲ μαῦρο γῦρο, τὴ γιατρίσσα. Μιά λάμπα σ' ἓνα τραπέζι κεῖ κοντὰ φώτιζε δυνατὰ.

— Ἐ, ἔ!... τῆς ἔκανε ἡ Λούπενα. Τί ἔχεις; Σὲ καλὸ! Μὴ φοβηθήκες καὶ σὺ τὴν καταχνιά κείνη; Μὰ ἦτανε...

— Ὅχι, ὄχι! ἀπήνησε ἔτσι ὑπόκοφα ἡ γρηὰ γιατρίσσα. Κάτι κακὸ μοῦ ἤρθε! Μὴ φοβῆς! κακὸ πού δὲ λέγεται!

Σιγὰ καὶ σὰν κουρασμένη πολὺ, τὰ εἶπε αὐτά.

— Μά, τί, πῶς;... ἐπέμεινε ἡ Λούπενα.

— Νά, ἔκανε κείνη βγάζοντας τὸ ἓνα τῆς χέρι ἔξω ἀπ' τὴν κουβέρτα, εἶχα πάει κάτω στὸ ρέμα ἔτσι νὰ περπατήσω! εἶχε περάσει ἡ καταχνιά! Σαφινὰ καὶ καὶ βλέπω μιά γρηὰ νὰ ἀνεβαίνει πάνω καὶ νὰ με πλησιάζη. Μόλις τὴν ἀντίκρισα, εὐθὺς παίρνω δρόμο! Δὲν ἦτανε ἄνθρωπος, δὲν ἦτανε! ὄχι! ἄνθρωπος δὲν ἦτανε! Μάτια δὲν εἶχε διόλου! ὄχι ὅτι ἦτανε βγαλμένα δὲν ὑπῆρχον ὅλως διόλου!... ἴσιο ἐκεῖ τὸ μέρος, χωρὶς κανένα σημάδι! Καὶ ὅμως φαίνονταν νὰ βλέπη καλὰ. Ἐνα τῆς δόντι μεγάλο μεγάλο ἔβγαίνε ἔξω ἀπ' τὸ στόμα της! Κατάλαβα ὅτι εἶχα πέσει σὲ κακιὰ ὥρα! Ἐτρεχα ὅσο μποροῦσα καὶ ἀκουγα πίσω νὰ τρέξη καὶ σὰ νὰ μούγκριζε καὶ αὐτὴ! Ἄμα ὅμως ἔφθασα ἀπ' ἔξω ἀπ' τὴν πόρτα καὶ ἔπεσα πάνω τῆς κατακοιμένη, εἶδα ὅτι δὲν ὑπῆρχε κανεὶς πίσω!

Ἡ γιατρίσσα σόπασε. Σὲ λίγο πάλι μίλησε.

— Θὰ σοῦ δώσω τὰ λεπτὰ ἡ Μάρω! Ὅ,τι εἶνε. Τὰ ξέρει αὐτὴ. Θέλω νὰ ἡσυχάσω. Δὲ μπορῶ!

Βγῆκαν ἔξω. Ἡ Μάρω κρατῶντας τὴ λάμπα ἔφερε τὴ Λούπενα στὴν τραπέζαρια.

— Μὰ τί ἦτανε αὐτὸ πάλι; τὴν ρώτησε ἡ Λούπενα.

Αὐτὴ κούνησε τὸ κεφάλι.

— Δὲν εἶδες! Πῶ, πῶ... τί εἶδε!

Ἡ Μάρω γύρισε λίγο πρὸς τὴν πόρτα καὶ ἔπειτα γέροντας στὴ Λούπενα τῆς εἶπε σιγὰ.

— Κάτι πῆγε νὰ ῥίξη ἀπὸ μέρες τόξε ἐδῶ, καὶ οἱ Ἄνεραῖδες τῆς τὸ φέρανε πίσω!

Ἡ Λούπενα κουνούσε τὸ κεφάλι. Ἀπ' τὰ λόγια αὐτὰ κατάλαβε τί εἶχε συμβῆ.

Δὲν ἐκάθησε πολὺ. Ἐφουγε, καὶ ἔφυγε μὲ ἓνα φόβο μὴ καὶ αὐτὴ δῆ τις νεραῖδες τοῦ ποταμοῦ καὶ τὴν κυνηγήσουνε μὲ τὸ πτώμα τοῦ μικροῦ παιδιοῦ, πού εἶχε πετάξει κεῖ, ἡ γρηὰ γιατρίσσα!

Τὴν ἄλλη μέρα ἡ Λούπενα ἔπαιξε λίγο ἀργὰ. Καὶ καθὼς καθότανε φέροντας μὲ τὸ νοῦ της τὰ χθεσινὰ, ἀκουσε τὴν πόρτα της νὰ χτυπᾷ καὶ νὰ τὴν φωνάζουν.

Ἦτανε μιά γειτόνισσά της παχειὰ καὶ κοντὴ, μὲ πρόσωπο κόκκινο, ζωηρὸ καὶ τολμηρὰ μάτια.

— Ἡ κυρὰ γιατρίσσα δὲν εἶνε καλὰ! Πέ-

ρασε ἡ Μάρω καὶ μοῦ εἶπε νὰ πᾶς ἀπ' ἐκεῖ, τῆς εἶπε καὶ ἔφυγε.

Ἡ κυρὰ Λούπενα ἔφυγε καὶ αὐτὴ ἀφίνοντας στὸ σπίτι τῆς τὸν γιὸ τῆς, ἓνα μάγκα ὡς δέκα ἔξη χρόνον, πού ἄλλο δὲν ἔκανε, παρά νὰ φουάρη ἀητούς, κλουβιά καὶ νὰ κυνηγᾷ μὲ δίχτυα πουλιὰ. Ὁ ἄνδρας τῆς εἶχε φύγει πρῶτ' πρῶτ', χαράματα, γιὰ τὰ χωράφια.

Ὁ οὐρανὸς ἦτανε καταγάλανος, καθαρὸς καὶ μόνο πρὸς τὴ δύση ὑπῆρχε μιά θαμπάδα, ἓνα σκοτεινίασμα σὰν ἡ χθεσινὴ δμίχλη νὰ εἶχε ὑφωθῆ καὶ μαζευθῆ ἔκει.

Πῆρε πάλι τὸν ἴδιο δρόμο, πέρασε τὰ πεῦκα πὸν στραβὰ, γυρτὰ, καμπουριασμένα καὶ σὲ στάσι χοροῦ φανταστικῶ φαινόταν νὰ περιμένουν νὰ περάσει γιὰ νὰ ξαναρχίσουν, ἔπειτα τὸ ρέμα πού κυλοῦσε πιά λίγο σήμερα καὶ κύταζε, καθὼς περνοῦσε, δῶ καὶ κεῖ μέσα μὴν ἰδῆ τίποτα.

Στὸ δρόμο τρεῖς γυναῖκες ἀπάντησε πού πῆγαιναν ἔξω.

Ὅταν ἔφθασε, εἶδε τίς χῆνες νὰ τραβοῦνε τὸ χορτάρι καὶ τίς πάπιες πάλι κεῖ στὰ νερά μέσα νὰ πλέωνται.

Τῆς ἀνοίξε ἡ Μάρω. Καὶ ἡ κοντὴ δούλα, μόλις τὴν εἶδε, γρήγορα χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸ, ἀρχισε νὰ τῆς διηγῆται πῶς πέρασε ἡ γιατρίσσα τὴ νύχτα.

Ὅλο φωνῆς καὶ παραμιλητὰ!... Κάτι ἔβλεπε πού τὴν τυραννοῦσε. Ἀπὸ μέρες ὅμως εἶχε πού γύριζε αὐτὸ τὸ κακό, γιατί προχθὲς εἶχε ἰδῆ τὴ γιατρίσσα κλαμένη. Κάτι θὰ τῆς ἔλεγε.

Ἡ Λούπενα εἶδε, πού πῆγε μέσα στὸ δωμάτιο τῆς γιατρίσας, ὅτι αὐτὴ δὲν ἦτανε διόλου καλὰ. Μὲ δυσκολία κατάλαβε ποιὸ τὴν κύκλωναν, ἀλλὰ καὶ πάλι γρήγορα τοὺς λησμονοῦσε.

Ἐκανε ἡ Λούπενα νὰ τῆς μιλήσῃ, νὰ τῆς πῆ ἓνα ἀστεῖο, ἀλλ' αὐτὴ οὔτε ἔδινε προσοχὴ σ' ὅ,τι γινότανε γύρω της καὶ ἔμενε ξαπλωμένη βογκίζοντας, ἀναπνέοντας μὲ κόπο, μὲ κλειστὰ ἄλλοτε μάτια καὶ ἄλλοτε ἀνοιχτὰ πολὺ καὶ στηλωμένα στὸ ταβάνι.

Σαφινὰ ἀρχισε νὰ τραγουδῆ μὲ τρεμουλιαστὴ φωνή:

Μπαίνω μέσ' τ' ἀμπέλι σὰ νοικοκυρὰ,
νὰ κ' ὁ νοικοκύρης ἔρχεται κοντὰ...

Ἡ κυρὰ Λούπενα σταυροκοπήθηκε, ἐνῶ ἡ κοντὴ δούλα ἔκανε ἀνοίγοντας τὰ χέρια της.

— Σῶσον, ἔλεησον!...

Ἡ ἀρρωστη ἅμα τὸ εἶπε, τὸ ξαναεἶπε πάλι τὸ ἴδιο, σταμάτησε καὶ ἄφησε φωνὴ παράπονου.

— Θέλεις τίποτα; τὴν ρώτησε σιγὰ ἡ Λούπενα πλησιάζοντας.

— Τίποτα. Ἀπάντησε βαθεῖα καὶ βραχνὰ αὐτὴ. Δὲ μπορῶ!

Καὶ προσπάθησε νὰ γυρίσῃ πρὸς τὸν τοῖχο. Ἡ Λούπενα τὴν βοήθησε καὶ γύρισε.

Ἐμειναν οἱ δυὸ γυναῖκες γιὰ λίγο ἀκίνητες χωρὶς νὰ βγάσουν μιλιὰ, ἀκούοντας τὴ βαρεῖα ἀναπνοὴ τῆς γιατρίσας. Ὑστερα τὴν ἀφήσανε πατώντας στὰ νύχια καὶ πήγανε στὴν τραπέζαρια ὅπου ἀρχίσανε νὰ τὰ λένε.

Ἐξω φυσοῦσε δυνατὸς ἄνεμος καὶ ἔσειε μανιακὰ ἓνα κυπαρίσσι μεγάλο καὶ δυὸ ψηλὰ πεῦκα.

Ἡ Μάρω τῆς διηγῆθηκε ὅτι αὐτὸ τὸ τραγοῦδι δὲν ἦτανε τίποτα μπροστὰ σὲ κάτι ἄλλο, πού τὴν εἶδε νὰ κίπη καὶ πού πῆγε νὰ τῆς ἔρθη τρέλα ἀπ' τὴν τρομάρα.

Τὴν ἀκουσε νὰ κἀνῃ τὸ μωρὸ! ἴδια, ἴδια ὅπως κλαῖνε τὰ μωρὰ! Τὴν πρώτη φορὰ ξαφνιασθηκε καὶ δὲν ἤξερε ἀπὸ πού βγαίνει ἡ φωνή, καθὼς καθότανε κοντὰ στὸ φῶς καὶ κατὰ ἔρραβε. Γρήγορα ὅμως εἶδε ὅτι τὸ μωρὸ τὸ ἔκανε ἡ γιατρίσσα ὄχι παίζοντας, ἀλλὰ ἔτσι στὰ καλὰ.

— Ἐγὼ ἀμαρτίες πολλές ἡ συχωρεμένη, πῆγε νὰ πῆ ἡ Λούπενα, ἀλλὰ κρατήθηκε γρήγορα καὶ εἶπε σιγὰ, ἔπειτα ἀφοῦ δάγκασε τὴ γλώσσα της.

— Κακὸ σημάδι!

Ἐμειναν σιωπηλές. Καθεμιὰ ἔπεσε σὲ συλλογισμοῦς. Ἐξω ἀκουγότανε τὸ ἀγριο φύσημα τοῦ ἀνέμου καὶ βλέπανε τὸ κυπαρίσσι, πού σὰ μανιακὸς προσκυνητῆς ἔσκυβε, προσκυνοῦσε, προσκυνοῦσε.

Σαφινὰ ἔγινε ἓνας θόρυβος ἔξω στὸν ἀέρα, καὶ οἱ δυὸ γυναῖκες πετόχθησαν τρομαγμένες τρέλα. Εἶδανε ὅμως γρήγορα ἓναν ἀητὸ χάρτινο, πολύχρωμο νὰ κατεβαίνει ἀπὸ ψηλὰ κατακέφαλα καὶ τὸν ἀκουσαν νὰ πέφτῃ μὲ βρόντο στὴν ἀλῆ.

— Ὁ προκομένος μου θὰ εἶνε! ἔκανε ἡ Λούπενα χτυπώντας τὰ χέρια πάνω της.

Ἐξω εἶδαν ἓνα σπάγκο πιασμένο σ' ἓνα κλαδί πεύκου καὶ κάτω, κοντὰ στὸ πηγάδι, τὸν ἀητὸ πεσμένο, σχισμένο.

Κείνη τὴ στιγμὴ ἀκούσθηκε μιά φωνὴ ἀπ' ἔξω, χονδρὴ, ἀσχημὴ σὰν ἀπελέκητη.

— Μάνα! Καλὴ μάνα! Ἐ!

Ἄνοιξε τὴν πόρτα καὶ τὸν εἶδε νὰ μαζεύῃ τὸν σπάγκο τοῦ γρηγορα, ξυπόλυτο, χωρὶς κάπελο καὶ μὲ μόνο ἓνα ρούχο κοντὸ, ἓνα γελέκο σχισμένο πάνω του.

— Τί εἶνε, μωρὸ;

— Ὁ πατέρας ἤρθε καὶ σὲ θέλει.

Μοῦ πε νὰ πᾶς γρηγορα.

Ἡ Λούπενα ἓνα πρῶτ' πάλι ἐτοιμαζότανε νὰ πάη στὴς γιατρίσας. Καὶ ἐπειδὴ ἔκανε λίγο

κρούσ' αὐτὴ τὴν ἡμέρα, τυλίχθηκε καλά στὸ σάλι τῆς καὶ ἔρριξε ἕναν καλὸ μπόξο, δῶρο τῆς γιάτρισσας, στοὺς ὤμους τῆς. Πῆρε ἔπειτα ἕνα καθρεφτάκι καὶ ἔρριξε μιὰ ματιὰ.

— Μὰ πάλι, πάλι ἐκεῖ!
— Στὴν πόρτα στεκότανε ὁ ἄνδρας τῆς.
— Μὰ τί νὰ κάνω;
— Τί νὰ κάνης; Νὰ πάγης πιά νὰ πηγαίνης! εἶπε αὐτὸς μπαίνοντας μέσα. Ἐπήγες, ξαναπήγες. Τί; αὐτὸ θάχουμε τώρα; Αὐτὴ μπορεῖ νὰ μένη ἔτσι καὶ νὰ τυρανιέται χρόνια.

— Σάπα δά, καλέ. Ἀμαρτία!
— Δὲ λέγω τίποτα κακὸ. Ἄν καὶ τῆς λένε καὶ τῆς λένε ἔξω. Καὶ νὰ σοῦ πῶ; Αὐτὸ εἶνε κ' ἕνας λόγος πού δὲ θέλω νὰ πηγαίνης! Τί θέλουνε πολλὰ;

Ἡ Λούπενα ξετύλιξε λεῖγο καὶ τύλιξε τὸ σάλι καλύτερα στὸ λαιμό τῆς.

— Ἄν κάθουσι καὶ πιστεύεις τὰ λόγια τῆς Πουλίνας καὶ τῆς Μαλαμίνας θὰ πῶς καλὰ! Καλὲ τόσο καιρὸ πῆγαινα γὰ καὶ δὲν εἶδα, πού καὶ θὰ ἔβλεπα πάντα, καὶ κείνες εἶδανε; Δὲ ξέρω τί ἔκανε πού πῆγαινε στὰ σπῆτια, ἂν πῆγαινε γιὰ γιατριά, ἢ γιὰ αὐτὰ πού λένε! Αὐτὲς ὅμως, πῶς τὸ ξέρουνε; Δὲ σοῦ βάζει κακὸ στὸ νοῦ; Μυρσίσανε τὰ δάχτυλά τους!

Καὶ ἀφοῦ τοῦ ἔψαλε λίγα ἀκόμα ἡ Λούπενα, βγήκε ἔξω μουρμουρίζοντας, γιὰ νὰ δικαιολογηθῆ στὸν ἑαυτὸ τῆς, γιὰ τὶς ψευτιὲς πού εἶχε ἀραδιάσει στὸν ἄνδρα τῆς καὶ πού ποτε δὲν τοῦ εἶχε πῆ τί εἶχε ὄχι ἐκεῖ.

Στὸ δρόμο κοντὰ στὸ ποτάμι εἶδε τὸν προκομμένο τῆς νὰ κρατᾷ κάτι καὶ νὰ τρέχει γρήγορα ὅσο μποροῦσε, ἐνῶ πίσω του, σὲ μακρινὴ ἀπόστασι, ἄλλα παιδιὰ τρέχανε προσπαθώντας νὰ τὸν φτάσουν μὲ φωνὲς καὶ χάχανα.

Προχώρησε χωρὶς νὰ πολυπροσέξῃ τί κρατοῦσε αὐτὸς καὶ τί φωνάζανε τὰ ἄλλα παιδιὰ πού τρέχανε πίσω του. Εἶχε ἄλλα, ἄλλα νὰ συλλογισθῆ! Ὁ ἄνδρας τῆς εἶχε δίκαιο καὶ δίκαιο πολὺ. Τέσσερες μέρες τώρα ταχτικά πῆγαινε στὴν ἀρρωστη περιμένοντας ὦρα τὴν ὦρα τὸν θάνατό τῆς. Πού νὰ ἔρθῃ ὅμως αὐτὸς! Σὰ νὰ τὴν εἶχε λησμονήσει, ἢ τὴν τυρανοῦσε κρῶτα!

Καὶ μέσα στὴ χώρα, καθὼς αὐτὴ ψυχομαχοῦσε, πολλὰ, πολλὰ, κρυφὰ ἴσαμε τότε, βγήκανε στὸ φῶς. Πλήθος κακὰ λέγανε γιὰ τὴ γιάτρισσα. Ἡ ἀλὴ τῆς ἦτανε νεκροταφεῖο· τὸ ῥέμα, ἅμα γέμιζε αὐτὴ, ἢ στὰν εἶχε αὐτὸ πολὺ νερὸ, δεχότανε τὰ παιδάκια, πού πετοῦσανε! Καὶ γι' αὐτὸ γκάρριζε, γι' αὐτὸ ἔτσι δερότανε τρελά ὡς πού νὰ ξεψυχήσῃ!

Ἡ Λούπενα θυμᾶται αὐτὰ καὶ λέει σιγὰ.

— Ἐχουν δίκη καὶ δίκη. Πῶς νὰ βγήκανε ὅμως στὰ φῶρα; Ποιὸς νὰ τὰ μαρτύρησε;

Προχθὲς δὲν εἶχε ἰδῆ ὅλο τὸ χῶμα τῆς ἀλὴς ἄνω κάτω; Τί ἄλλο σήμαινε, παρὰ πῶς κάποιος ἔσκαβε καὶ ἔβγαζε ὅ,τι ἦτανε θαμμένο κει;

— Πολλὰ κακὰ ἔκανε ἡ εὐλογημένη καὶ γι' αὐτὸ τυρανιέται!...

Καὶ μ' αὐτὰ καὶ ἄλλα στὸ νοῦ τῆς ἡ Λούπενα, ἔφθασε στὸ σπῆτι τῆς γιάτρισσας.

Βοήκε κ'εὶ καὶ ἄλλες τρεῖς γυναῖκες. Αὐτὸ χωριανὲς τῆς καὶ μιὰ ἀπὸ ἕνα κοντινὸ χωριό.

— Πῶς πάει; τίς ρωτῆσε.
— Πῶς νὰ πάῃ!... Πάει πιά: μόνο πού βασανιέται, ἀπήνησε ἡ ξένη.

— Πολλὲς ἀμαρτίες ἔκανε!... ἄρχισε μιὰ ξανθὴ, ἀδύνατη.

— Τί πολλὲς ἀμαρτίες γειτόνισσα; τὴν διέκοψε ἡ ἄλλη, μιὰ παχειὰ ψηλὴ. Ἐκανε καὶ καλὰ. Καὶ ἔπειτα, ὡς τὰ ποῦμε φανερὰ καὶ ξάστερα, καὶ κείνα τὰ ἄλλα, πού λένε ὅτι ἔκανε, ὡς ποῦμε ὅτι τὰ ἔκανε!... Ὅταν σ' ἔβγαζε ἀπ' τὴν αὐμία καὶ θυσιάζε τὴν ψυχὴ τῆς...

— Μὲ συχωρᾷς!... ἐμένα δὲ μ' ἔσωσε ἀπὸ καμιά ἀτιμία!...

— Τὸ λέει ὁ λόγος. Ξέρω ὅτι σοῦ ἔκανε σένα τὸ παιδί σου καλὰ. Λέω γιὰ κείνες, πού, βάζω στοίχημα, οὔτε θὰ πάτησε ἀπ' αὐτὲς καμιά ἔδω.

— Μωρὲ αὐτὲς θὰ λένε πότε νὰ πεθάνῃ!...

Ἡ ξένη μῆκε στὴ μέση.

— Καλὰ καὶ ἅγια μίλησες. Ἀλλὰ αὐτὸ πού εἶπες προητέρω, ὅτι βγάζει ἀπ' τοὺς ἄλλους τὴν αὐμία καὶ δίνει τὴν ψυχὴ τῆς στὸ Σατανᾶ, δὲν τὸ παραδέχομαι.

— Τί θὲς νὰ πῆς;

— Θέλω νὰ πῶ ὅτι ὅλα αὐτὰ τὰ ἔκανε γιὰ τὸν παρὰ! Πουλοῦσε τὴν ψυχὴ τῆς γιὰ τὰ λεφτά. Ἄλλοι σὲ κείνη τὴ φτωχιά πού ἔπεφτε στὰ νύχια τῆς!

— Καὶ πού τὸ ξέρεις σὺ;... Καὶ μὲ συχωρεῖς!...

— Ἐγώ; Μιὰ ὄρφανή, πού τώρα Θεὸς ἔφειρε πού βρίσκεται, μοῦ τὰ εἶπε, ὅλα μοῦ τὰ ξεστόρισε!... Ἄστε τα! Σὲ μένα, εἶνε ἡ ἀλήθεια, γιάτρεψε τὸν ἄνδρα μου, ἄλλα τὴν πλήρωσα.

Στὴν πόρτα φάνηκε ἡ Μάρω καὶ σπατάσανε. Τὴ Μάρω τὴν εἶχε χρόνια, πολλὰ ἡ γιάτρισσα καὶ αὐτὴ θὰ τῆς τὰ ἔπαιρνε ὅλα, ὅ,τι εἶχε. Λέγανε ὅτι τῆς εἶχε κάνει καὶ χαρτί.

Ἡ Λούπενα τὴν πλησίασε.

— Θεέ, φύλαγε! τῆς ἀπήνησε αὐτὴ χωρὶς νὰ ἐρωτηθῆ. Ὑστερα

— Γιὰ, γιὰ! Πάλι, πάλι!

Μέσα ἀκούσθηκε μιὰ φωνή, ἕνα βογκητὸ

μεγάλο, μὲ διάρκειά, πού μποροῦσε νὰ τὸ πάρῃ κανεὶς γιὰ φωνὴ μοσχαραίου.

— Πῶ πῶ!

Ἄλλες σταυροκοπήθηκαν.

— Γιὰ πάμε μέσα!

— Δὲν τὴ λευτερώνει ὁ Θεός!

Καθὼς ἔκαναν νὰ μποῦνε, ἄλλες δυὸ ἤρθανε.

Ἡ μιὰ ἦταν ἐκείνη μὲ τὰ ζωηρὰ μάτια, ἡ κοντὴ καὶ γεμάτη, ἡ γειτόνισσα τῆς Λούπενας.

— Τὸ βοήκε πάλι ὁ γιὸς σου, εἶπε αὐτὴ στὴ Λούπενα.

— Τί βοήκε;

— Ἐνα μωρουδάκι τόσο δά! Ἐφταμηνίτικο! Μέσα στὸ ῥέμα. Καὶ εἶδαμε καὶ πάθαμε νὰ τοῦ τὸ πάρουμε! Τὸ ἔλεγε παιδί τῆς νεράιδας. Καὶ τὸ γύριζε μὲ ἄλλα παιδιὰ κάνοντας τὸν παπᾶ.

Στὸ κρεβάτι ἡ γιάτρισσα ἀνάσκελα εἶχε ἀγωνία, φώναζε. Τὰ μάτια τῆς, ἔξω βγαλμένα, ἄλλοτε κυτᾶσανε ἄγρια τὸ ταβάνι καὶ ἄλλοτε γυρίζανε δεξιὰ καὶ ἀριστερά. Τὸ σαγόνι τῆς, σὰν νὰ εἶχε φύγῃ ἀπ' τὴ θέσι του.

Ἡ μιὰ κοντὰ στὴν ἄλλη σταθήκανε καὶ τὴν κυτᾶσανε.

— Τῆς διάβασε κανέναν παπᾶς; ρώτησε ἡ ξένη.

— Ναί, ναί! Ἀλλὰ τίποτα! Ὅλα πᾶνε χαμένα.

Ἡ γιάτρισσα κείνη τὴ στιγμή βογκοῦσε σιγὰ, ἔπειτα ἔβγαλε μιὰ φωνὴ σουβλερῆ.

— Θεέ!

— Σὰ γουροῦνι δὲν ἔκανε; εἶπε σιγὰ μιὰ στὴ Λούπενα.

— Μὰ τί νὰ κάνουμε;

ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΑΠΟΨΕ*

Καθὼς μέσ' ἀπὸ τριδίπλο καὶ μαγικὸ μαγνάδι
— Ὁ νύχτα! ὦ μοναξιά! ὦ σιωπή! — ἡ ψυχὴ μου
Ἄνάμεσ' ἀπὸ σᾶς, ἀπόψε, σιμὰ στὸ τζάκι τὸ
[σβυσμένο,
Κυτᾶζει πρὸς τὰ πέρα τις θύρες τοῦ τάφου.

Ἀπόψε, γεμάτος τρόμο νικημένου, πού τὸν
[χτυποῦν,
νοιώθω τοὺς ἀγαπημένους νεκροὺς νὰ ξεφυ-
[τρῶνουν γύρω μου.

* Διὰ τὸν ποιητὴν Λέοντα Ντιέρξ, πού ἀπέθανε πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν, βλέπε σχετικὸν σημεῖωμα εἰς τὴν στήλην «Χρονικά».

— Γιὰ σταθῆτε, γιὰ σταθῆτε!
— Ἄχ, ἔκανε μιὰ, ὡς ἡσυχίαση, ὡς δώση ὁ Θεός!

— Γιὰ σταθῆτε! Σωπάτε, ἔλεγε ἡ κοντὴ μὲ τὰ τολμηρὰ μάτια.

— Τί θὰ κάνης; τὴν ρώτησαν οἱ ἄλλες.

— Ἐμπᾶτε στὸ χορὸ!

— Τί λές!

— Ἄσ' τὴν νὰ κάνῃ ὅπως θέλει.

— Μὰ, Χριστιανὴ μου...

— Ἐμπᾶτε σᾶς λέω! Ὅλες... Καὶ σὺ Μάρω. Δὲ θέλει περικάλια, θέλει γλέντια καὶ τραγοῦδια!

Οἱ γυναῖκες ὅλες πιασθήκανε ἀπ' τὰ χέρια καὶ ἡ κοντόχοντρη ἔμπρὸς κρατώντας τὸ μαντίλι ἄρχισε νὰ τραγουδᾷ μὲ συρμένη φωνή.

Τὸ κο μωρὲ τὸ κο
τὸ κόψαν τὸ ρημο νερό...

Καὶ ὅλες μαζί, πολλὲς φωνές, δυνατές, κρυσταλλένιες, χρυσὲς φωνές, ξαναεἶπαν τὸ τραγοῦδι στὴν ὄρχη πῶ σιγὰ, ἔπειτα δυνατὰ σὰ νὰ λησμονήσανε ὅτι ὁ θάνατος τυρανοῦσε ἕνα του θῦμα μέσα κ'εῖ! Ἀλλὰ ξαφνικὰ σ' ἕνα γύρο, καθὼς οἱ φωνές καὶ οἱ κρότοι τῶν ποδιῶν ἔκαναν τὸ σπῆτι νὰ τρέμῃ, μιὰ φωνή, ἕνα ξεφωνητὸ φρικαλέο τὶς ἔκανε τρομαγμένες νὰ πάψουνε καὶ νὰ σταθοῦνε.

Εἶδανε τότε τὴ γιάτρισσα νὰ εἶνε καθισμένη στὸ κρεβάτι καὶ νὰ προσπαθᾷ νὰ σηκωθῆ μὲ γουρλωμένα μάτια καὶ ἀνοιχτὸ τὸ στόμα. Κάτι ἤθελε νὰ πῆ, νὰ μιλῆσῃ, ἀλλὰ δὲν τὸ κατώρθωσε καὶ μ' ἕνα τίναγμα ἔπεσε κάτω, κάτω ἀπ' τὸ κρεβάτι κατακέφαλα!...

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ Ν. ΒΟΥΤΥΡΑΣ

Τὰ μάτια τους, ὡς γιὰ νὰ διαβάζουνε σῆς
[φρέικης μου τὸ βάθος,
λάμπουνε καθαρὰ μὲς στὸ σκοτάδι πού τρε-
[μοσιλεύει.

Πίσω ἀπὸ μένα, ἀπόψε, κάποιος εἶν' ἐκεῖ,
[πολὺ σιμὰ.
Ξέρω πῶς μὲ κυτᾶζει καὶ νοιώθω πῶς
[μ' ἔγγιζει.

Τί ἀγωνία! Εἶν' ἐκεῖ, πίσω ἀπὸ τὸν ὄμο μου.
Ἄνίσως καὶ γυρίσω πρὸς τὰ πίσω, βέβαια
[θὰ πέθαινα!

Ἄπὸ τὸ βάθος κάποιος ἄλλης ζωῆς, μιὰ ἀπό-
[μακρὴ πολὺ φωνή

είπεν απόψε τ' ὄνομά μου, ὦ φρένη! Κι' ὁ
[θόρυβος αὐτὸς
ποῦ τὸν ἀκούω — ὦ σιωπή! ὦ μοναξιά! ὦ
[νύχτα! —
φαίνεται νὰ γεννήθηκε στὰ χρόνια τὰ παλιὰ
[μὲ τάνθρωπινο γένος!

ΣΤΗΝ ΑΚΡΟΓΙΑΛΙΑ

Θέλεις νὰ φύγης; — Ἄς φύγουμε! Ἡ θάλασσα
εἶναι λιγώτερο ἀπλόχωρη κι' ἀπὸ τὴν ψυχὴ μας.
Ὁ ἔρωτας μ' ἐπίασε πάλι στὰ δίχτυα του.
Εἶν' ἡσυχώτερο καὶ πῶς λίγο πιερό
τὸ κύμα, ποῦ κάνει τὸ κουπί νὰ λυγίξῃ!

Θέλεις νὰ τραγουδήσης; — τραγοῦδα! Ἡ
[φωνή σου
εἶναι λιγώτερο καμπανιστὴ παρὰ τὸνειρό μου.
Ἄς εἶν' ἀργὸ τὸ τραγοῦδι σου ἢ σύντομο,
ὅλα τὰ παλιὰ ἀναφυλλητὰ
θὰ μὲ κυνηγοῦν ἀπ' ἀμμουδιά σ' ἀμμουδιά!

Θέλεις νὰ κοιμάσαι; — Κοιμήσου! Ὁ ὕπνος
εἶναι τὸ λιγώτερο σπλαχνικὸ ἀντικαθρέ-
[φτισμα.

Σ' αὐτὸν ξαναβλέπει κανεὶς τρομερὰ περι-
[γιάλια!

Κανένας στὰ βάρη μιᾶς ἄλικης λήθης
δὲν πίνει τὴ λησιμονία τῶν παλιῶν ναυαγίων!

Θέλεις νὰ μιλήσης; — Ἄς μιλοῦμε! Τὰ λόγια
θὰ εἰποῦν ἀληθινὰ τοὺς στοχασμούς μας;
Ἄ! πόσοι κρύβονται, στενοχωρημένοι,
— φωνιὲς σκοτεινὲς κάτω ἀπὸ δασὰ κλαδιά —
στὸ μάκρος τῶν χαμηλωμένων βλεφάρων!

Πιστεύε με! ἄς μὴν πλάθουμε πόθους!
Ἄς κοιτάζουμε! Ἄς μένουμε στὴ γῆ!
Μὴν τραγουδάς! Ἡ νύχτα ἢ αὐστηρὴ
εἶναι λιγώτερο μαύρη παρὰ τὰ μαλλιά σου.
Ἄς ἀγρυπνοῦμε! Πρὸ πάντων ἄς ξέρομε νὰ
[σωπαίνουμε!

LEON DIERX

“ΤΕΤΡΑΣΤΙΧΑ,, ΤΟΥ ΑΔ-ΓΚΑΖΑΔΗ

Ἄκου, ψυχὴ μου: εἶν' ἡ ὄρα,
ποῦ τὸ φεγγάρι ἀνάμεσα στὸν οὐρανὸ
γλυκὸ τραγοῦδι ἀφίνει,
σὰν τὸ τραγοῦδι φλογέρας, ποῦ κλαίει.

Δόσε τὰ στήθεια σου, τὸ μάγουλό σου τ' ἀναμ-
[μένο
στὴς νύχτας τῆς καλοκαιρινῆς τ' ἀγέρι
μέσα στὴ νύχτα ἔχω χυμένη τὴν ψυχὴ μου
γιὰ νὰ τὴ σμιζῶ μὲ τὴν ὁμορφιά σου.

Ἐνα ποτήρι κρασί, λίγα φρούτα, καὶ γιὰ
[τραπέζι
ἕνα λειβάδι ἀνθισμένο, καὶ τ' ἀκριβὸ τὸ
[στόμα
τῆς ἀγαπημένης καὶ τὰ λιγωμένα τῆς μάτια:
— Τότε τὸ φίλημά σου, Ἄλλάχ, τὸ νοιώθω στὴν
[καρδιά μου.

Ἄν μ' ἀγαπᾷς ἢ ὄχι, δὲ θέλω νὰ τὸ ξέρω,
σ' ἀγαπῶ κι' αὐτὸ μὲ φτάνει, καὶ ξέρω τοῦτο
[μόνο:
ὅτι τὸ λυγερὸ κορμί σου εἶναι γλυκὸ σὰν τὸ
[ρόδο,
ποῦ τὸ ἀναπνέω καὶ τὸ φιλῶ τὴ νύχτα
[στ' ὄνειρό μου.

Ο ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ

Πεζὸ ποίημα: ἀπὸ τὸ «Livre de jade»

Ἐπάνω σ' ὀλόχρυσο καινούριο θρόνο, ὁ Γουὶς
τ' Οὐρανοῦ, λαμποκοπῶντας ἀπὸ πετράδια,
κάθεται στὴ μέση τῶν μανταριῶν μοιάζει μὲ
ἥλιο τριγυρισμένον ἀπ' ἄστρα.

Οἱ μανταρίνοι σὺνητοῦνε σοβαρὰ γιὰ πράγ-
ματα σπουδαῖα· μὰ ἡ σκέψι τοῦ αὐτοκράτορα
ξεφύγει ἀπὸ τ' ἀνοιχτὸ παραθύρι.

Στὸ φαρφουρένιο κίθοςι της, σὰν ἄνθος λαμ-
περὸ τριγυρισμένον ἀπὸ φύλλα, ἡ αὐτοκρατί-
ρισσα κάθεται στὴ μέση τῶν γυναικῶν της.

Συλλογίζεται ὅτι ὁ ἀγαπημένος της ἀργεὶ
πολὺ στὸ συμβούλιο καί, μὲ πλῆξι, κουνάει τὸ
ριπίδι της.

Ἐνα μυρωμένο φύσημα χαδεύει τὸ πρόσωπο
τοῦ αὐτοκράτορα.

«Ἡ ἀγαπημένη μου μ' ἔνα κίνημα τοῦ ριπι-
διοῦ της μοῦ στέλνει τὴν εὐαδιά τοῦ στόματός
της». Κι' ὁ αὐτοκράτορας, ἀστραποβολῶντας
ἀπὸ πετράδια, τρέχει κατὰ τὸ φαρφουρένιο
κίθοςι, ἀφίνοντας τοὺς σεστισμένους μανταρί-
νους νὰ κοιτάζονται σιωπηλοί.

[Μετὰφρασις Σ. Α.]

JUDITH GAUTIER

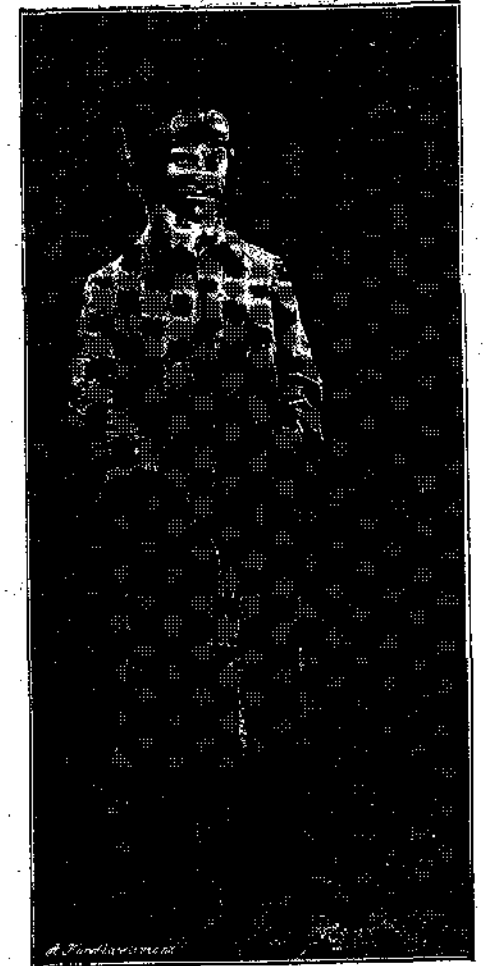
ΤΟ ΠΟΛΕΜΙΚΟΝ ΑΕΡΟΠΛΑΝΟΝ

Ἐνῶ ἀκόμη αἱ προσπάθειαι τῆς πολεμικῆς
τέχνης ἔτεινον εἰς τὴν τελειοποίησιν τοῦ
ὄργανισμοῦ καὶ τῆς χρήσεως μόνον τῶν τριῶν
πολεμικῶν ὄπλων, πεζικοῦ, πυροβολικοῦ, ἱπι-
κοῦ, νέον ὄπλον εἰσάγεται εἰς τὸν πόλεμον, τὸ
ὁποῖον, καίτοι ἀκόμη δὲν ἐτελειοποιήθη, ἐν τού-
τοις ἐπηρέασε τὰς μεθόδους τοῦ πολέμου, οὕτως
ὥστε τινὲς ὀνομάζουσι αὐτὸ ἀπὸ τούδε τὸ τέταρ-
τον ὄπλον.

Αἱ ἀτέλειαι αὐτοῦ εἶναι ἀκόμη πολλαπλαῖ.
Πρέπει τοῦτο νὰ ἐκκληρώσῃ ἀκόμη ὄρους τινὰς
σχετικῶς πρὸς τὴν ταχύτητα ὑπὸ ἰσχυρὸν ἀνε-
μον, τὴν ἀνάβασιν εἰς ὕψος, ἀκτῖνα ἐνεργείας,
εὐσταθείαν, μεταφερόμενον πολεμικὸν βῆρος,
εὐκολίαν ἀπογειώσεως καὶ προσγειώσεως εἰς
ταῦτα δ' ἀφεώρων οἱ ὄροι τοῦ συναγωνισμοῦ
τῆς Reims.

Ἐν τούτοις ἡ ἀνίχνευσις, ἥτις γνωρίζει εἰς
τὸν στρατηγὸν τὰ ἰσχυρὰ καὶ ἀδύνατα μέρη τοῦ
ἀντιπάλου, ὅπως διαθέσῃ τὴν ἐπίθεσιν ἢ τὴν
ἀμύναν ἐπωφελῶς, παρὰ τὴν ἀτέλειαν τοῦ ὄργα-
νου τούτου, ἀπὸ τοῦδε ἔχει μεγάλως εὐκολυνθῆ
διὰ τοῦ ἀεροπλάνου. Ἐὰν ἡ πρῶτου βαθμοῦ
ἀνίχνευσις, ἥτις γίνεται διὰ τῶν τοπικῶν παρα-
γόντων τοῦ τόπου, τῆς κατασχέσεως τῆς ἐχθρι-
κῆς ἀλληλογραφίας, τῆς κατασκοπείας, αἵτινα ἐπὶ
Ναπολέοντος εἶχον συστηματοποιηθῆ σπουδαίως,
δὲν πρόκειται νὰ εὐκολυνθῆ διὰ τοῦ ἀεροπλά-
νου, ἐν τούτοις ἡ δευτέρου βαθμοῦ τοιαύτη, διὰ
τῶν ἀποσπασμάτων ἐπαφῆς, στρατευμάτων ἐπι-
καλήψεως, προφίλακῶν, ἀναγνωρίσεων δι' ἱπι-
κοῦ, τελειοποιεῖται μεγάλως διὰ τῶν ἀεροπλά-
νων. Τοῦτο θεωρητικῶς εἶχε δειχθῆ ἀπὸ τῶν
μεγάλων γυμνασίων τῶν διαφόρων κρατῶν,
ἐδείχθη ὅμως καὶ ἐμπράκτως κατὰ τὰς ὑπὸ τὰ
τεῖχη τῆς Τριπόλεως μάχας τὴν 26 Ὀκτωβρίου
π. ἔτους καὶ κατόπιν. Τὸ ἱπικὸν παρ' ὄλην τὴν
βοήθειαν τοῦ ἀσυρμάτου καὶ τῶν τηλεγραφητῶν
καὶ τὴν ταχύτητα τοῦ ἵππου, δὲν δύναται νὰ
μετάδωσῃ ἐν καιρῷ τὰς εἰδήσεις του, οὔτε νὰ
τὰς συμπληρώσῃ ἀσφαλῶς διὰ εἰσόδους εἰς
τὰς ἐχθρικὰς τάξεις, ἥτις σήμερον εἶναι ἐπι-
δυσχερεστέρα. Τὸ ἱπικὸν ἀναγνωρίζει κυρίως
τὴν ἐχθρικὴν περίμετρον, τὸ ἀεροπλάνον ὅμως
τὸ σῆμα τῆς ἐχθρικής διατάξεως. Ἀλλοίμονον
δ' εἰς ἐκεῖνον, ὅστις ἤθελεν ὑπολογίσει κακῶς!
ἔλεγεν ὁ Ναπολεὼν.

Καὶ εἰδικώτερον ἀκόμη μέλλει τὸ ἀεροπλάνον
νὰ παράσχω ὑπηρεσίαν εἰς τὴν ρύθμισιν τοῦ
πυρός τοῦ πυροβολικοῦ, ἀναγγέλλον τὰ σημεῖα
πτώσεως τῶν βλημάτων κατὰ τοῦ ἐχθροῦ. Τὸ

ΕΜΜΑΝΟΥΕΛΑ ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ
Ὁ πρῶτος Ἕλλην ἀεροπόρος

ἀεροπλάνον ἐπομένως ἐνδείκνυται ὡς ἀριστον
ὄργανον ἀνιχνεύσεως.

Ἐξ ἄλλου, ὅταν τὸ ἀεροπλάνον λίαν προσε-
χῶς τελειοποιηθῆ, τὸ ποσὸν τῶν 300 χιλιογράμ-
μων βάρους ἐκ βλημάτων μεγάλης χωρητικότη-
τος ἐκρηκτικῆς ὕλης θέλει αὐξήθῃ καὶ τότε τὸ
αὐτὸ τοῦτο, τὸ οὐράνιον, τὸ ἀπρόοπτον, πρόκει-
ται ἀνεξαρτήτως τῶν καταστροφῶν ὡς δύναται
νὰ ἐπιφέρῃ ρυθμιζόμενον καταλλήλως, διευθυ-
νόμενον κατὰ τῶν ἐπικαιρῶν καὶ σημαντικώτε-
ρων σημείων, νὰ προσενηθῇ ἀνυπολόγιστον ἐπι-
ρειαν ἐπὶ τοῦ ἠθικοῦ τοῦ ἐχθροῦ, ὅστις οὔτε
ἐντὸς τῶν χαρακωμάτων τοῦ πεζικοῦ, οὔτε ὀπι-

οθεν τῶν ἀσπίδων τοῦ πυροβολικοῦ θὰ θεωρῆ τὸν ἑαυτὸν του ἀσφαλῆ. Τὸ ἀεροπλάνον ἐπομένως εἶναι καὶ ὄργανον μάχης.

Τέλος διὰ τὸν σύνδεσμον τῶν σωμάτων μεταξὺ τῶν, εἰς τὸν τηλεγράφων, τὰ τηλεφωνα, τὰ αὐτοκίνητα, τοὺς ποδηλάτας, τὸ ἱππικόν, προστίθεται τὸ ἀεροπλάνον, πολύτιμον ὄργανον συνδέσμου.

Ἔνεκα ἐπομένως τῆς μεγάλης αὐτοῦ χρησιμότητος ἐν πολέμῳ, ἤρχισαν ἀπὸ τοῦδε νὰ ὀργανώσῃ τὴν ὑπηρεσίαν αὐτοῦ. Οὕτω σήμερον, ἐπειδὴ τοῦτο πρωτίστως χρησιμεύει διὰ τὴν ἀνίχνευσιν, κρίνεται σκόπιμον ὅπως παρ' ἐκίστω ἀρχηγῶ σώματος στρατοῦ, ἰδρῆται παρὰ τοῦ Μηχανικοῦ πεδίου ἀεροπλοίας, διευκολύνον τὴν ἀπογείωσιν καὶ τὴν προσγείωσιν, ταυτοχρόνως δὲ ὀργανοῦται ὑπηρεσία ἐφεδρείας ἀεροπλάνων. Διὰ τὴν Γαλλίαν ὑπολογίζονται εἰς 200 τὰ ἀπαραίτητα διὰ τὴν πολεμικὴν χρῆσιν ἀεροπλάνα. Ταυτοχρόνως λαμβάνεται πρόνοια διὰ τὸν καταρτισμὸν δι' εἰδικῶν σχολῶν ἀεροπλοίας, καταλλήλου σώματος ἀεροπόρων, ὡς ἐπίσης καὶ συνεργειῶν ἐπισκευῆς ἀεροπλάνων κατὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ὑπηρεσίας.

Ἀφ' ἑτέρου ἤρχισεν ἤδη νὰ μελετᾶται σοβαρῶς ἡ ἄμυνα κατὰ τῶν ἀεροπλάνων καὶ ὀργανοῦται ἴδιον σύστημα βολῆς καὶ ἴδιον πυροβόλον ἐναντίον τῶν ἀεροπλάνων καὶ τῶν πηδαλιουχομένων ἀεροστάτων. Ἄλλα καὶ ἀπὸ τὰ γενόμενα ἤδη παρὰ τοῖς μεγαλύτεροις ναυτικοῖς τοῦ κόσμου πειράματα εἰκάζεται ἀσφαλῆς ἡ χρῆ-

σις τοῦ ἀεροπλάνου καὶ εἰς τὸν κατὰ θάλασσαν πόλεμον. Παρὰ τισὶ ναυτικοῖς κράτεσιν ὑπάρχουσιν ἤδη ἐπὶ τούτῳ πλοῖα ἐφωδιασμένα διὰ μεγάλου καταστροφώματος ἐπιτρέποντος τὴν ἀναχώρησιν τοῦ ἀεροπλάνου καὶ τὴν ἀφίξιν του, τὸ δὲ ὑδροπλάνον ὅπερ δοκιμάζεται ἐν Γερμανίᾳ καὶ Ἀγγλίᾳ δὲν διαφέρει τοῦ ἀεροπλάνου, εἰμῆ διὰ κατάλληλων διατάξεων δύναται τοῦτο νὰ ἀπογειοῦται καὶ προσγειοῦται ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης. Ἡ χρῆσις τοῦ ὑδροπλάνου ἐν τῷ ναυτικῷ θὰ εἶναι ἀκριβῶς ὡς ἐν τῷ κατὰ γῆν στρατῷ, ἀνίχνευσις εἰς ἐνίσχυσιν τῶν ἐνεργειῶν τῶν ἀντιτορπιλικῶν, βολὴ ἀνωθεν κατὰ τῶν καταστροφώματων τῶν πλοίων, σύνδεσμος τῶν ναυτικῶν δυνάμεων.

Ἀφ' ἑτέρου ἀπὸ τοῦδε ἐν τῷ ναυτικῷ λαμβάνονται μέτρα ἀμύνης κατ' αὐτῶν, σχεδιάζονται δὲ πυροβόλα, βάλλοντα σχεδὸν κατακόρυφως ἐναντίον τῶν ἀεροπλάνων.

Καὶ ὡς λέγει ὁ λοχαγὸς Charlot, ὑπὸ τοὺς ὄρους τούτους, δὲν πρέπει νὰ προῖδη τις ὅτι τὸ ἀεροπλάνον θὰ ἢ πολύτιμος βοήθεια, πρὸ πάντων διὰ τὰ μικρὰ κράτη; Ἡ ἐκτεταμένη χρῆσις του, εὐκολύνουσα τὴν συμπάνκωσιν τῶν χρηματικῶν θυσιῶν ἐπὶ τῶν πρωτευόντων ὅπλων τῆς ἐπιθέσεως — τῆς ἀρίστης διὰ τὴν ἄμυναν — θὰ συντρέξῃ ἵνα ἀξήσῃ κατ' ἀξιοσημειώτους ἀναλογίας τὴν στρατιωτικὴν δύναμιν καὶ θὰ ἦναι κατ' ἀκολουθίαν, ἐγγύσις ἐπὶ πλέον διὰ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῶν.

Ἐπολοίαρχος Ρ.

ΜΥΣΤΗΡΙΑ

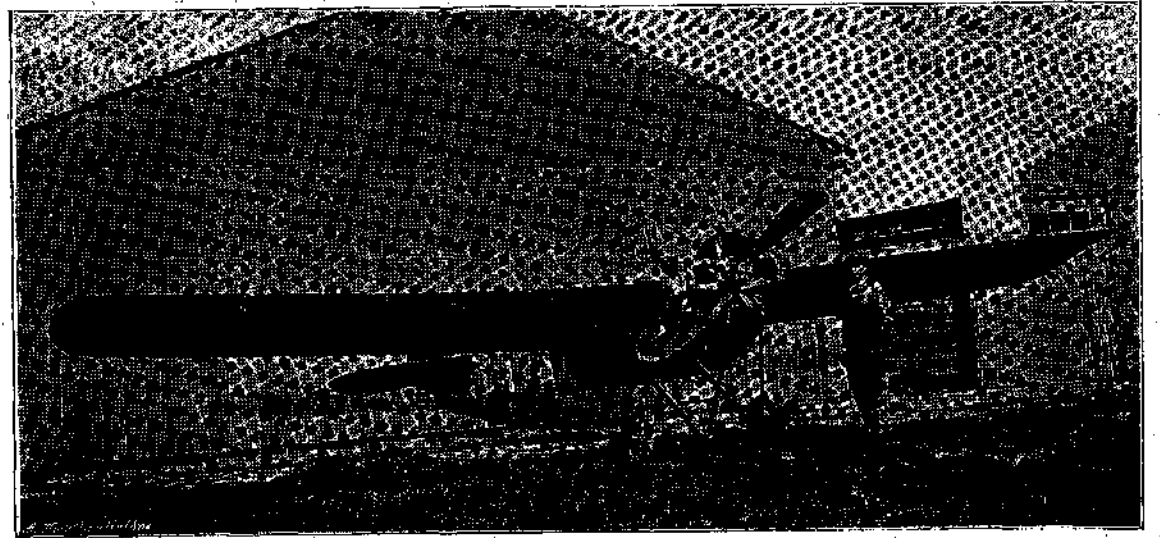
— ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ —

XIX

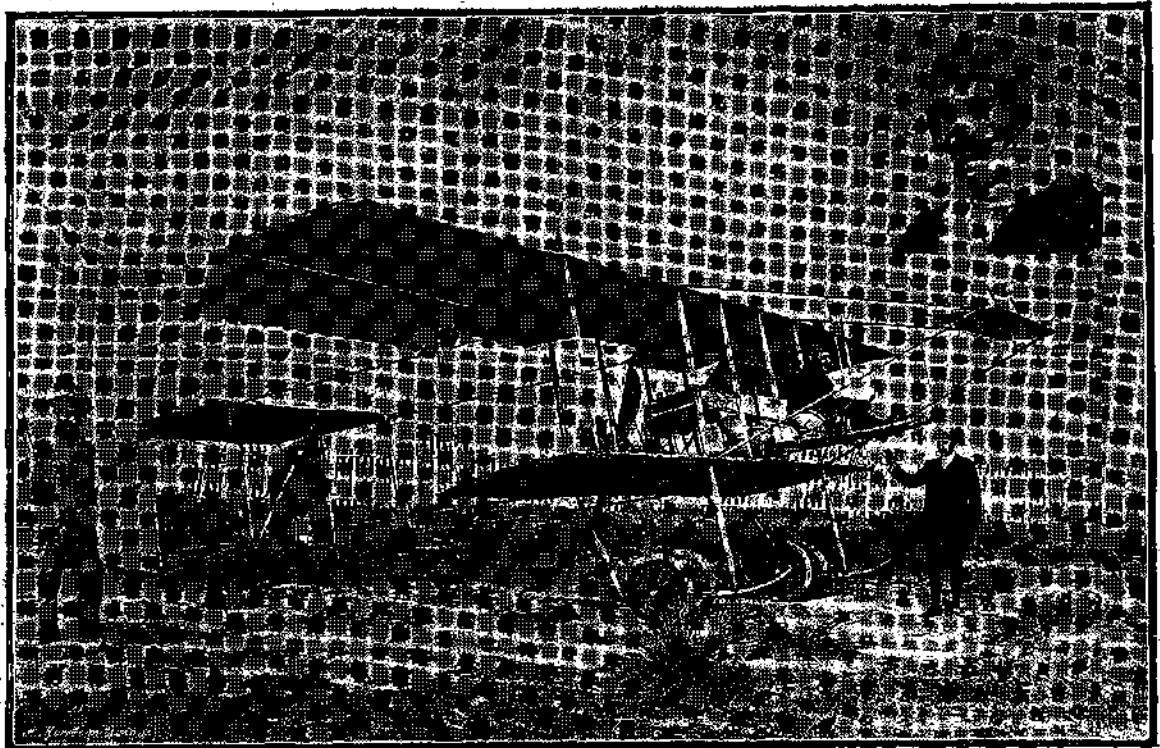
Καὶ τὴν ἄλλη νύχτα κατὰ τὶς δώδεκα, ἔφυγε ἀπ' τὸ ξενοδοχεῖο. Δὲν εἶχε κάνει καμιά προετοιμασία, μόνον εἶχε γράψῃ ἕνα γράμμα τῆς ἀδελφῆς του καὶ σ' ἕναν φάκελλο εἶχε βάλει μερικὰ χρήματα γιὰ τὴν Μάρθα τὰ μπαούλα του ὅμως, τὸ κουτὶ τοῦ βιολιοῦ του, ἡ παλιὰ καρτέλα ποῦ εἶχε ἀγοράσει, ἦταν ὅλα στὴν θέσι τους, μερικὰ βιβλία ἦταν ἀπάνω στὸ τραπέζι, καὶ τὸν λογαριασμό του δὲν τὸν εἶχε πληρῶσει ἀκόμα· τὸ εἶχε ἐντελῶς ξεχάσει. Λίγο πρὶν φύγῃ ἀπ' τὸ ξενοδοχεῖο, εἶχε παρακαλέσει τὴν Σάρα νὰ ξεσκονίσῃ τὰ παράθυρα ὡς πού νὰ γυρίσῃ αἰσῶ, καὶ ἡ Σάρα τοῦ τὸ εἶχε ὑποσχεθῆ

ἂν καὶ ἦταν μεσάνυχτα. Ἐπλυνε τὸ πρόσωπό του καὶ τὰ χέρια του προσεκτικὰ καὶ ἔπειτα ἔφυγε.

Ὅλην τὴν ὥρα αἰσθάνετο ἥσυχος, ἀδιάφορος. Θεέ μου, μήπως ἦτον καὶ πρᾶμα γιὰ νὰ τὸ κάνει κανεὶς τόσο μεγάλο ζήτημα; Ἐνας χρόνος πρὶν ἢ πρὶν ἔπειτα δὲν εἶχε σημασία, ἄλλως τε αὐτὴν τὴν ιδέα τὴν εἶχε τώρα τόσοσιν καιρό. Βαρῆθηκε πρὶν ὅλες του τὶς ἀπογοητεύσεις, ὅλες του τὶς καταστραμμένες ἐλπίδες, ὅλες τὶς ἀνοησίες, ὅλες τὶς καθημερινὰς ψευτιές. Συλλογίσθηκε πάλι τὸν Μινοῦττα, ποῦ καὶ γι' αὐτὸν εἶχε ἀφήσει ἕναν φάκελλο κλεισμένο, ἂν καὶ ποτὲ δὲν μπορούσε νὰ βγάλῃ ἀπ' τὸν νοῦ τὴν ὑπόψιν ποῦ εἶχε γι' αὐτὸν τὸν κακομοῖρη· συλλογίσθηκε τὴν κυρία Στένερσεν, ἀρρωστη καὶ ἀσθματικὴ ποῦ ἀπατοῦσε τὸν ἄνδρα τῆς μπρὸς στὰ μάτια του, μὰ ποῦ ἡ ὄψη τῆς ποτὲ δὲν

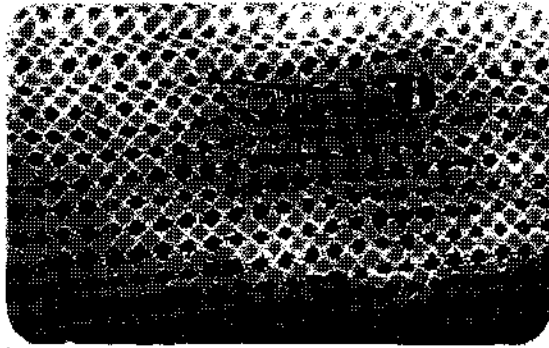
Ἡ «Ἀλκυὼν», τὸ ἀεροπλάνον τοῦ κυρίου Ἐμμανουὴλ Ἀργυροπούλου.

Τὸ πρῶτον στρατιωτικὸν ἑλλην. ἀεροπλάνον «Δαίδαλος», διευθυνόμενον ὑπὸ τοῦ ὑπολοχαγοῦ κ. Δ. Καμπέρου. Δεξιὰ εἰς τὴν γωνίαν δ κ. Καμπέρος. Ὁρθίως ἐμπρὸς εἰς τὸ ἀεροπλάνον ὁ Γάλλος μηχανικὸς κ. Σοφό.

* Ἡ ἀρχὴ εἰς τὸ τεῦχος τῆς 31 Μαΐου 1911.

τήν ἐπρόδιδε. Συλλογίσθηκε τὴν Κάμμα, τὴν μικρὴν, τὴν ἀπλησθη Κάμμα ποῦ ἠθελε ὄλο χροῖματα καὶ τὸν ἀκολουθοῦσε δρον κι' ἀν πῆγαινε ζητιανεύοντας. Στὴν δύσι, στὴν ἀνατολή, στὸ ἐσωτερικὸ, στὸ ἐξωτερικὸ, παντοῦ εἶχε βροῆ τοὺς ἴδιους ἀνθρώπων; παντοῦ ὅλα ἦταν πρῶσταυχα καὶ ψεύτικα καὶ ἀπελπιστικά, ἀπ' τὸν πρῶτο ζητιάνο ποῦ συριάνιζε μὲ τὸ γερὸ του χέρι δεμένο καὶ τυλιγμένο, ὡς τὸν γαλανὸ οὐρανὸ ποῦ

Τὸ ὕδροπλάνο τοῦ κ. Καμπέρου

ἦτον ὄλος φαρμάκι. Κι' αὐτός, μήπως αὐτός ἦταν καλύτερος; Ὅχι βέβαια, οὔτε αὐτός δὲν ἦταν καλύτερος! Μὰ δὲν πειράζει, τώρα εἶχε φτιάσει πιά τὸ τέλος.

Πῆρε τὸν δρόμο τῆς προκυμαίας γιὰ νὰ ξαναδῇ ἀκόμα μιά φορά τὰ πλοῖα, κι' ὅταν πέρασε τὸν τελευταῖον μῶλο, τράβηξε διὰ μιάς τὸ σιδερένιο δαχτυλίδι ἀπ' τὸ δάχτυλο καὶ τῶριξε στὴν θάλασσα. Τὸ κύταζε ποῦ ἔπεσε μακριὰ ἔξω, μέσα στὸ νερό. Ἔτσι, τὴν τελευταία στιγμή προσπαθοῦσε νὰ ζετινάξῃ ἀπὸ πάνω του λίγη ἀπ' τὴν ψευτιά αὐτοῦ τοῦ κόσμου.

Μπρὸς στὸ σπῆτι τῆς Μάρθας Γούδε στάθηκε καὶ κύταξε γιὰ τελευταία φορά μὲς' ἀπ' τὰ παράθυρα. Ἦταν ὅλα, ὅπως πάντα, ἡσυχα κανεὶς δὲν ἦταν μέσα.

— Ἀντίο! εἶπε.

Καὶ προχώρησε.

Χωρὶς κι' ὁ ἴδιος νὰ τὸ καταλάβῃ πῆρε τὸν δρόμο πρὸς τὴν ἐκκλησία. Μόνον ὅταν ἔφτασε κι' ἀντίκρουσε τὰ σπῆτια, κατάλαβε ποῦ εἶχε ἔρθει. Στάθηκε. Ποῦ πῆγαινε; Τί γύρευε ἐδῶ; Ἐκύταξε

γιὰ τελευταία φορά τὰ δυὸ παράθυρα στὸ δευτέρο πάτωμα, μιὰ ἐλλίπα τοῦ ἤρθε, ἴσως νὰ δῇ τώρα ἐκεῖ ἓνα πρόσωπο, μὰ τὸ πρόσωπο δὲν ἤρχετο, ποτέ —; Ἰστάθηκε ἔτσι λίγο μὲ τὰ μάτια καρφωμένα στὸ σπῆτι τοῦ παπᾶ. Ἔπειτα μιὰ συγκίνησης τὸν διεπέρασε.

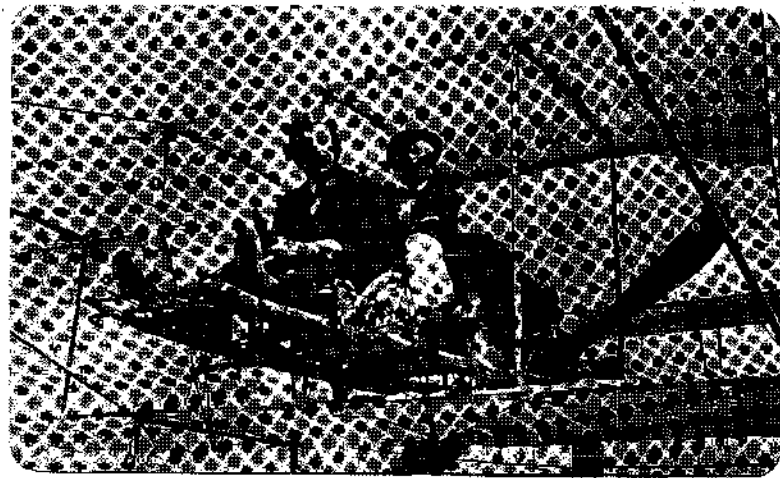
— Ἀντίο! εἶπε πάλι.

Καὶ γύρισε καὶ πῆρε ἓνα δομακί ποῦ πῆγαινε μέσα στὸ δάσος.

Τώρα ὁ σκοπὸς ἦτον νάβρῃ μιὰ θέσι νὰ καθίσῃ. Προπάντων ἔπρεπε νὰ λείψουν οἱ αἰσθηματικότητες πῶς εἶχε ρεζιλευθῆ ὁ Κάρολεν μὲ τὴν γελοία του ἀπελπισία! Σὰν κι' αὐτὴ ἡ μικρὴ δουλειὰ ν' ἀξίξῃ τόσες φασαρίες!... Βλέπει πῶς τὸ κορδόνι τοῦ παπουτσιοῦ του ἔχει λυθῆ, στέκεται, βάζει τὸ πόδι σ' ἓνα ὑψωματάκι ἀπὸ χῶμα, καὶ τὸ δένει. Ἔπειτα κάθεται κι' αὐτὸς κατὰ γῆς.

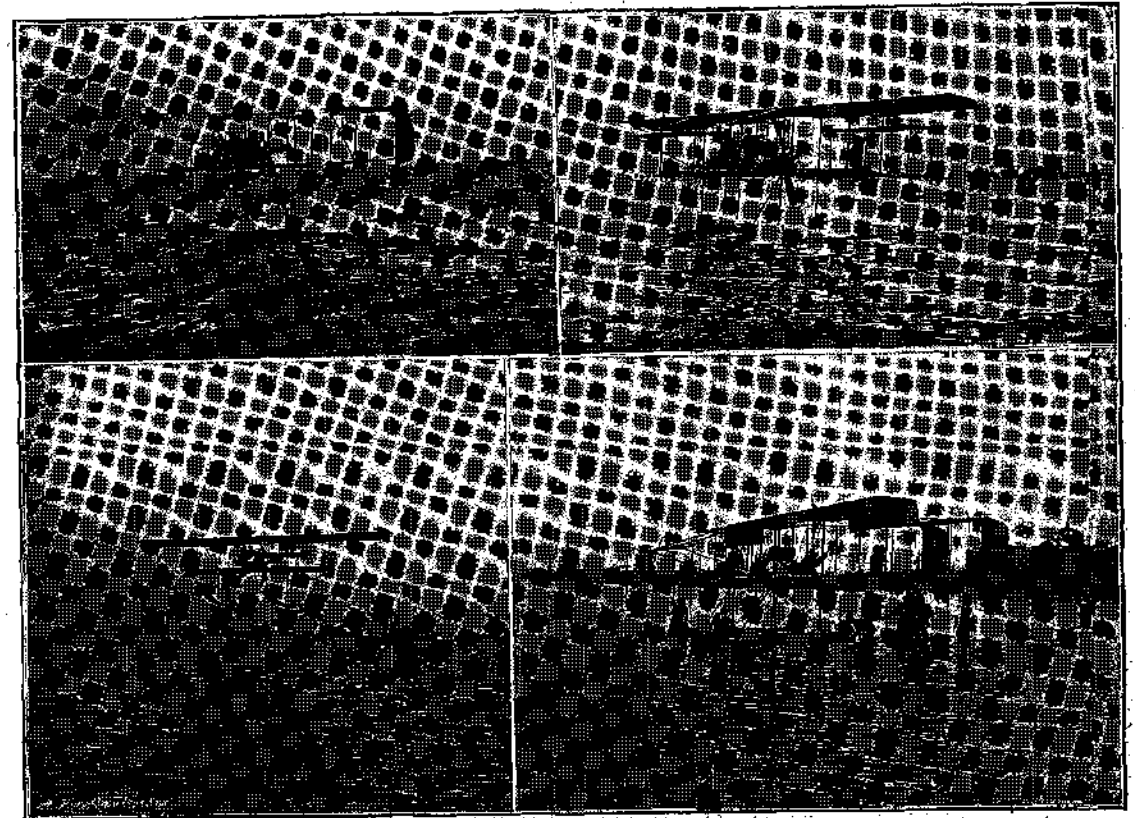
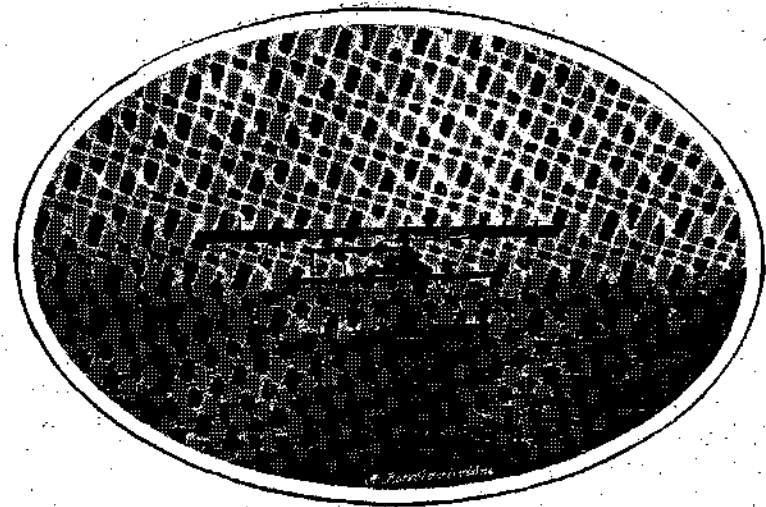
Εἶχε καθίσει χωρὶς νὰ τὸ σκεφθῆ, χωρὶς νὰ ἔσῃ πῶς κάθισε. Κύταξε γύρω του: μεγάλα ἔλατα, παντοῦ μεγάλα ἔλατα, ποῦ καὶ ποῦ μερικὸι θάμνοι, κάτω ὄλο ρεῖκια. Καλά, καλά!

Τότε βγάζει τὸ πορτοφόλι του. Ἔχει μέσα τὰ

Ὁ νομάρχης κ. Δάσιος μὲ τὸν κ. Καμπέρου ἑτοιμοὶ διὰ τὸ ἀέρινον ταξίδι.

γραμμάτια γιὰ τὸν Μινούττα καὶ τὴν Μάρθα. Σ' ἓνα ἰδιαίτερο χώρισμα ἔχει τὸ μαντιλὶ τῆς Δάγγης τυλιγμένο σὲ χαρτί. Τὸ βγάζει, τὸ φιλά, γονατίζει καὶ τὸ φιλά κι' ἔπειτα τὸ ξεσκίζει σὲ μικρὰ κοματάκια στὸ τέλος γίνεται ἀγνώριστο, μόνον μερικὲς κλωστὲς μένουσ' σηκώνεται, τὸ βάζει κάτω ἀπὸ μιὰ πέτρα, τὸ κρύβει καλά ποῦ νὰ μὴ μπορῇ νὰ τῶβρῃ κανεὶς, καὶ κάθεται πάλι. Λοιπόν, τώρα δὲν εἶχε πιά τίποτα ἄλλο νὰ κάνῃ. Συλλογίζεται, μὰ ἀλήθεια δὲν ἔχει τίποτα ἄλλο

Ὁ ὄκολογαγὸς κ. Καμπέρου εἰς διαφόρους θέσεις ἑτοιμαζόμενος διὰ τὸ ταξίδι τῆς Ὑδρας μὲ τὸ ὕδροπλάνο. Φωτογραφία τοῦ εἰδικοῦ συνεργάτου τῶν «Παναθηναίων» κ. Κ. Ἀναγνώστου.

πιά. Τότε κουρδίζει το ρολόι του, όπως κάθε βράδυ όταν πήγαινε να κοιμηθῆ.

Κυτάζει γύρω· είναι αρκετά σκοτεινά· δεν ακούεται τίποτα. Βαστά την αναπνοή του για ν' ακούση καλύτερα, τίποτα δεν ακούεται, τα πουλιά είναι βουβιά, ή βραδυά είναι γλυκειά και παντού νεκρά. Και βάζει τα δάχτυλα στην τσέπη του γελέκου του και βγάζει το μπουτλάκι.

Το μπουτλάκι έχει ένα γυάλινο βούλωμα· απάνω απ' το γυάλινο βούλωμα είναι τυλιγμένο τρεις φορές ένα χαρτάκι από φαρμακείο και είναι δεμένο μ' έναν σπάγγο. Λύνει το σπάγγο και βγάζει το βούλωμα. Διάφανο σαν το νερό και με μια λεπτή μυρωδιά αμυγδαλού! Το μπουτλάκι είναι γεμάτο ως στη μέση. Εκεί, ακούει έναν θόρυβο από μακριά. Είναι το ρολόι της εκκλησίας που χτυπά δύο. Ψιθυρίζει: ή ώρα έσημανε! Και άμέσως σηκώνει το μπουτλάκι και το άδειάζει.

Στην αρχή έκαστο ακόμα ἴσιος, με τα μάτια κλειστά, στο ένα χέρι το άδειανό μπουτλάκι και στο άλλο το βούλωμα. Όλη η δουλειά είχε γίνει τόσο γρήγορα, που μόλις το είχε καταλάβει. Τώρα μόλις οι σκέψεις του άρχισαν πάλι να δουλεύουν μέσ' στο κεφάλι του, άνοιξε τα μάτια και κύταξε τρομαγμένος γύρω του. Όλα αυτά, αυτά τα δέντρα, αυτόν τον ουρανό, αυτήν την γῆ δεν θα τα ξαναδῆ ποτέ πιά; Τί περίεργο! Το φαρμάκι άπλωνότανε κι' άλλες μέσες του, χάραζε τον δρόμο του μέσες στις φλέβες· σε λίγο θα του ήχορταν σπασμοί, σε λίγο θα ξαπλωνόταν νεκρός.

Αισθάνεται κι' άλλες μια πικρή γεύση στο στόμα, αισθάνεται πως ή γλώσσα του σιγά σιγά ζαρώνει. Κουνά τα χέρια του δεξιά κι' αριστερά για να ιδῆ πόσο πεθαμένος είναι κι' άλλες, αρχίζει να μετρά γύρω του τα δέντρα, φτάνει ως τα δέκα και σταματά. Τί, αλήθεια θα πεθάνη; τώρα, σήμερα τη νύχτα να πεθάνη; Αχ, όχι, βέβαια όχι! Όχι σήμερα, αυτήν τη νύχτα, ή; Τί περίεργο, τί περίεργο!

Και όμως σε λίγο θα τελειώνει, αισθάνεται τόσο καλά πως το φαρμάκι δούλευε μέσες στα έντόσθιά του. Αχ, γιατί τώρα, γιατί τώρα άμέσως; Θεέ μου, ής μη τελειώσω τώρα! Αλήθεια θα τελειώσω τώρα; Πως άρχιζαν να σκοτεινιάζουν και τα μάτια του! Πως βούιζε το δάσος, ενώ δεν φυσούσε άνεμος! Γιατί εκεί περνούσαν κόκκινα σύννεφα πάνω απ' τις κορυφές των δένδρων;... Αχ, όχι τώρα, όχι τώρα! Ακούς, όχι ακόμα! Τί να κάνω; Δεν θέλω! Θεέ μου, Θεέ μου, τί να κάνω;

Και διά μιας μύριες σκέψεις με άκρατη όρμη άνεβαίνουν στο κεφάλι του. Δεν ήταν ακόμα

έτοιμος ήταν ακόμα χίλια πράγματα που έπρεπε να κάνει πριν να πεθάνη. Είχε να πληρώση τον λογαριασμό του στο ξενοδοχείο, ναι, το είχε ξεχάσει, και βέβαια ήθελε να τον πληρώση. Δεν έπρεπε να πεθάνη αυτήν την τύχτα. Έλεος, έλεος, μια ώρα, λίγο περισσότερο από μια ώρα! Μεγάλε Θεέ! είχε ξεχάσει κι' άλλες να γράψη κι' ένα γράμμα, μόνο δυο άράδες σ' έναν άνθρακο στην Φινλανδία, κάτι για την αδερφή του, για την περιουσία της! Είχε μέσ' στην άπελπισία του ακόμα τόσο διαύγεια πνεύματος που εκέπτετο τις συνδρομές μερικῶν εφημερίδων που έλάμβανε. Βέβαια ούτε τις εφημερίδες δεν είχε είδοποιήσει να παύσουν να του στέλνουν τα φύλλα των και τα φύλλα θα έφθαναν, θα έφθαναν ως που θα γέμιζαν την κάμαρά του ως το ταβάνι. Τί να κάνη; Και τώρα ήταν κι' άλλες μισοπεθαμένος!

Πιάνει με τα χέρια του και ξεριζώνει τα ρείκια, ρίχνεται κατά γῆς και προσπαθεί να βγάλη πάλι το φαρμάκι, χώνει το δάχτυλο μέσ' τον λαιμό του, μα δεν κατορθώνει τίποτα. Αχ, δεν ήθελε να πεθάνη τώρα, όχι αυτήν την νύχτα, ούτε αύριο, άχ, ποτέ να μην πεθάνη, θέλει να ζῆση, να ζῆση να βλέπη τον ήλιο. Κι' αυτό το λίγο φαρμάκι που πήρε, θα το βγάλη από μέσες του, θα το βγάλη πριν να τον σκοτώση, θέλει να το βγάλη, να το βγάλη — ής πάη στο διάβολο — να το βγάλη!

Άγριμένος πετιέται στα πόδια του κι' αρχίζει να τρέχη στο δάσος και να γυρεύη νερό. Και φωνάζει: νερό! νερό! — κι' ή ήχώ από μακριά ξαναλέει την φωνή του. Τρέχει έτσι δεξιά κι' αριστερά, πέφτει απάνω σε κορμούς, πηδά απάνω από θάμνους και βογκά, βογκά. Και δεν βρίσκει νερό. Εκεί σκουντουφλά και πέφτει κάτω και αισθάνεται έναν ελαφρό πόνο στο μάγουλο. Δοκιμάζει να κουνηθῆ, να σηκωθῆ, μα το πέσιμο τον εξάλιζε· πέφτει πάλι κάτω, οι δυνάμεις του τον εγκαταλείπουν και μένει έτσι κατά γῆς.

Ναι, λοιπόν τίποτα πιά δεν άφελούσε! Αχ, Θεέ, Θεέ, έπρεπε λοιπόν να πεθάνη! Αν είχε δυνάμεις να τρέξη, να βρῆ κάπου νερό, ίσως να εσωζέτο ακόμα! Αχ, τί λυπηρό που ήταν το τέλος του, κι' αυτός που το είχε φαντασθῆ τόσο άφραίο μια φορά. Ναι, λοιπόν τώρα πέθαινε από φαρμάκι, μέσ' στο δάσος, κάτω απ' τον άπεραντο ουρανό! Μα γιατί δεν ήταν κι' άλλες κρύος, ξερός; Τα δάχτυλα ακόμα μπορούσε να τα κουνήση και τα βλέφαρα να τ' άνοιγοκλείση· πόσο καιρό διαρκούσε! Θεέ μου, πόσο καιρό διαρκούσε!

Χαϊδεύει το πρόσωπό του· είναι κρύο και υγρό απ' τον ιδρώτα. Είχε πέσει μπρούμυτα, με

το κεφάλι μπροστά· έτσι μένει και δεν κουνά. Τα πόδια του και τα χέρια του τρέμουν ακόμα και στο μάγουλο έχει μια πληγή και την άφηνε να τρέχη. Πόσο καιρό διαρκούσε, πόσο καιρό! Και μένει ξαπλωμένος με ύπομονη και περιμένει. Πάλι ακούει το ρολόι της εκκλησίας που χτυπά, χτυπά τρεις. Άπορεί· είναι δυνατόν νάχη το φαρμάκι μέσες του μια ώρα κι' ακόμα να μην είναι πεθαμένος; Άκουμπά στους άγκώνες του και βγάζει το ρολόι του· ναι, ήταν τρεις, Θεέ μου, πόσο καιρό διαρκούσε!

Μα αλήθεια, το καλύτερο πάλι θα ήταν να πεθάνη τώρα! Και διά μιας συλλογίστηκε την Δάγνη που ήθελε κάθε Κυριακή πρωί να τραγουδά πάνω απ' το κεφάλι της και να της κάνει τόσο καλά, και τότε ευχαριστήθηκε με την τύχη του και τα μάτια του γέμισαν δάκρυα. Και κλαίοντας και λέγοντας σιγανές προσευχές άρχισε να μαζεύη μέσ' στον νοῦ του όλα που ήθελε να κάνη για τη Δάγνη. Πως θα την φύλαγε από κάθε κακό! Ποιός ξέρει, ίσως αύριο να μπορούσε κι' άλλες να πετάξη, να πάη κοντά της, άχ Θεέ, ναι, να πήγαινε κοντά της πρωί πρωί να την κάνη να ξυπνήση όλη χαρά! Ήταν κακός που λίγο προύτερα είχε πῆ πως δεν θέλει να πεθάνη, άφου αν πέθαινε θα μπορούσε να της κάνη κάτι καλό· άχ, το μετανούσε, την παρακαλούσε να τον συχωρέση, έντελώς αποβλακωμένος θα ήταν για να το πῆ αυτό. Μα τώρα πως λοχταρούσε νάρθη ή ώρα να πετάξη, να πάη στην κάμαρά της και να σταθῆ μπρός στο κρεββάτι της. Σε μερικῶς ώρες, ίσως κι' άλλες σε μια ώρα, θα μπορούσε να είναι εκεί. Κι' αν ο ίδιος δεν μπορούσε να πάη, τότε θα παρακαλούσε έναν άλλον άγγελο του Θεού να πάη αυτός, και θα του υποσχόταν χίλια πράγματα για να του κάνη αυτήν την χάρη. Θα τουίλεγε: Έγώ δεν είμαι άσπρος, μα εσύ είσαι άσπρος, εσύ μπορείς να πῆς, κάνε μου την χάρη, κι' έπειτα με κάνεις δε, τι θές. Με κυτάξεις γιατί είμαι μαύρος; Βέβαια είμαι μαύρος, σου φαίνεται περίεργο; Και με ευχαρίστησι μένω μαύρος ακόμα πολύ πολύ καιρό, αν θές να μου κάνης την χάρη που σου ζητώ. Μπορώ για ένα εκατομμύριο χρόνια να είμαι μαύρος και πολύ πιο μαύρος από τώρα, αν το θές κι' αυτό. Και για κάθε Κυριακή πρωί που θα της τραγουδάς, μπορούμε να προσθέσωμε άλλο ένα εκατομμύριο χρόνια, αν το θές έτσι. Δεν λέω ψέματα, θέλω χίλια πράγματα να βρω να σου δώσω έσένα και τίποτα να μην κρατήσω για τον εαυτό μου, για όκου με! Μην πετάς μόνος σου, έρχομαι κι' εγώ μαζί, εγώ θε να σε βαστώ και θα πετώ για τους δυό μας, ναι, και δεν θα σε λερώσω καθόλου, αν και είμαι μαύ-

ρος. Έγώ θα κάνω δε, τι μπορώ, να μη κουράζεσαι. Ποιός ξέρει, ίσως να μπορέσω να σου χαρίσω και τίποτα, αν έχω δικό μου· ίσως να σου χρησιμεύση καμιά φορά. Αν τύχη και μου δώση κανείς τίποτα, πάντα θα σκεφθώ να σ' το δώσω έσένα. Ίσως να είμαι τυχερός και να βρω να σου χαρίσω πολλά πράγματα, ποιός ξέρει...

Ναι, γι' αυτό ήταν βέβαιος, πάντα θάβρισκε έναν καλό άγγελο για να του κάνη αυτήν την χάρη...

Και πάλι χτυπά το ρολόι της εκκλησίας. Μετρά μισοάφηρημένους τα τέσσερα χτυπήματα, μα δεν άνησχη πιά. Λίγη ύπομονη ακόμα. Έπειτα δοταύρωσε τα χέρια του και παρακάλεσε τον Θεό να τον άφηση πιά να πεθάνη γρήγορα, σε λίγα λεπτά μάλιστα. Τότε ίσως να μπορέση να πάη στην Δάγνη πριν να ξυπνήση. Θα είναι τόσο εδνώμων, μόνο αυτήν την επιθυμία έχει, θα είναι μεγάλη χάρη...

Έκλεισε τα μάτια του κι' άποκοιμήθηκε. Κοιμήθηκε τρεις ώρες. Όταν ξύπνησε, κατέβαινε ο ήλιος απάνω του, και μέσ' το δάσος ήχοσε το κελάδημα των πουλιών. Εσήκωσε το κεφάλι του και κύταξε γύρω με μιας θυμήθηκε όλα που είχαν γίνει την νύχτα πριν το μπουτλάκι ήταν ακόμα κατά γῆς κοντά του και θυμήθηκε και τί θερμά που είχε παρακαλέσει τον Θεό να τον κάνη να πεθάνη. Και ζούσε ακόμα! Πάλι κάτι του είχε χαλάσει τα σχέδιά του. Τίποτα δεν καταλάβαινε, άδικα προσπαθούσε να σκεφθῆ, να συλλογισθῆ, ένα μόνο ένιωθε πως δεν είχε πεθάνει ακόμα.

Σηκώθηκε, πήρε το μπουτλάκι κι' έκανε μερικά βήματα. Γιατί, δε, κι' αν προσπαθούσε να κάνη, πάντα ένα εμπόδιο του τύχαινε. Τί είχε συμβῆ τώρα με το φαρμάκι; Ήταν γνήσιο πρωσικόν δέξυ· ο ίατρος είχε πῆ πως ήταν αρκετό, περισσότερο παρά αρκετό· κι' έπειτα, το είχε κι' άλλες δοκιμάσει στον σκύλο του παπά.

Και ήταν το ίδιο μπουτλάκι, γεμάτο ως στην μέση· θυμάται που το είδε με τα μάτια του πριν το πῆ· ούτε το είχε ποτέ πάρει κανείς στα χέρια του, το είχε πάντα στην τσέπη του γελέκου του.

Σαν άστραπη πέρας απ' τον νοῦ του ή ιδέα πως το μπουτλάκι βρέθηκε μια φορά σε ξένα χέρια. Στέκεται και συλλογίζεται· βέβαια, δεν κάνει λάθος, ο Μινούττας μια φορά το είχε μια δλόκληρη νύχτα. Τότε που είχε καλεσμένους τους κυρίους και που του είχε χαρίσει το γελέκο του· το μπουτλάκι και το ρολόι και μερικά άλλα χαρτιά είχαν μένει μέσ' την τσέπη· ο Μινούττας τα είχε φέρει πίσω την άλλη μέρα. Αχ, τον κατηγόρη τον σακάτη, αυτός του την έφτιαξε! Τον παμπόνηρο, τον κατηγόρη!

Ὁ Νάγκελ ἔσφιξε τὰ δόντια του ἀπ' τὸν θυμὸ του. Τί εἶχε πῆ ἐκείνην τὴν βραδυὰ στὴν κἀμαρὰ του; Δὲν εἶχε πῆ ὄρθα κορτὰ πὼς δὲν εἶχε τὸ θάρρος νὰ τὸ χρειαστῆ γιὰ τὸν ἑαυτὸ του αὐτὸ τὸ φαρμάκι; Καὶ λοιπὸν καθόταν ἐκεῖ ἕνα ἀπαίσιο ἐκτρώμα τῆς φύσεως σὲ μιὰ καρτέλα κοντὰ του καὶ τολμοῦσε νὰ μὴ πιστέψῃ τὰ λόγια του! Τὸν μασκαρά, τὸν τυφλοπόντικα! Καὶ εἶχε πᾶει σπῆτι του, κ' εἶχε ἀδειάσει τὸ μποτιλάκι, ἴσως καὶ νὰ τὸ εἶχε ξεπλύνει καλὰ κ' ἔπειτα τὸ γέμισε ὡς τὴν μέσῃ μὲ νερό. Καὶ ὕστερα ἀπὸ αὐτὸ τὸ ὄραϊο κατόρθωμα ἔπεσε στὸ κρεβάτι του καὶ κοιμήθηκε τὸν νῆδυμον.

Ὁ Νάγκελ πῆρε τὸν δρόμο νὰ γυρίσῃ τὴν πόλιν. Τώρα ἦτον κάπως ξεκουρασμένος κ' ἐσκέπτετο καθαρὰ τὰ πράγματα. Ὅλο αὐτὸ τὸ περιστατικὸ αὐτῆς τῆς νύχτας τὸν εἶχε ἐξεντλίσει, τὸν εἶχε κάνει γελοῖο στὰ ἴδια του τὰ μάτια ἀκοῦς ἐκεῖ, νὰ νομίζῃ κ' ὄλας πὼς εἶχε μυρίσει τὴν μυρωδιὰ τοῦ ἀμυγδαλοῦ, πὼς αὐτὸ τὸ νερὸ ἔκανε τὴν γλώσσα του νὰ ζαρώσῃ, πὼς αἰσθάνθηκε καὶ τὸν θάνατο μέσα τὸν μοναχὰ μὲ δυὸ γουλιές καθαρὸ νερό! Καὶ τὸν εἶχε πιᾶσει τρέλλα, κ' εἶχε τρέξει σὰν δαιμονισμένος! Θυμωμένος καὶ κατακόκκινος ἀπ' τὴν ντροπὴν τοῦ στάθηκε κ' ἔβγαλε μιὰ φωνή μὰ ἀμέσως γύρισε μὲ τρόπο νὰ ἰδῆ μὴ τυχὸν ἦταν κανεὶς νὰ τὸν ἀκούσῃ κ' ἔπειτα διὰ μιᾶς ἄρχισε νὰ τραγουδᾷ γιὰ νὰ φαίνεται πιὸ χαρούμενος.

Καὶ καθὼς προχωροῦσε ἔγινε κ' ἡ διάθεσίς του πιὸ ἥρεμη καὶ πιὸ γλυκίαι μ' αὐτὸν τὸν ζεστό, τὸν λαμπρὸ καιρὸ καὶ μὲ τὸ ἀδιάκοπο κελᾶδημα τῶν πουλιῶν. Ἀπάντησε κ' ἕνα κάρου ὁ ἀγωγιάτης χαιρετᾷ, χαιρετᾷ κ' ὁ Νάγκελ ὁ σκύλλος ποὺ τρέχει ἀκολουθώντας τὸν κυτᾶζει καὶ κουνᾷ τὴν οὐρὰ του ἀπὸ εὐχαρίστησι. Ἄχ, γιατί δὲν εἶχε πεθάνει αὐτὴν τὴν νύχτα; Ἀκόμα ἦταν λυπημένος: εἶχε ξαπλώσει κατὰ γῆς εὐχαριστημένος, γεμάτος χαρὰ ποὺ ἔφθασε τὸ τέλος του, ὡς πον ἔλθεις τὰ μάτια του κ' ἀποκοιμήθηκε. Τώρα ἡ Δάγνη θὰ εἶχε σηκωθῆ, ἴσως νὰ εἶχε βγῆ κ' ὄλας ἔξω, κ' αὐτὸς δὲν μπόρεσε νὰ τῆς κἀνῃ τίποτα καλὸ. Ἄχ, τί οἰκτρά ποὺ τὴν ἔπαθε! Ὁ Μινούττας πάλιν τοῦ εἶχε κάνει μιὰ ἀγαθοεργία κοντὰ στίς τόσες ἄλλες, πάλιν τοῦ εἶχε προσφέρει μιὰ ὑπηρεσίαν, τοῦσῶσε τὴν ζωὴν του! — Ἀκριβῶς τὴν ἴδια ὑπηρεσίαν ποὺ εἶχε κάνει κ' αὐτὸς σ' ἕναν ἕνο, σ' ἕναν δυστυχισμένο ποὺ δὲν ἤθελε νὰ φθάσῃ νὰ βγῆ νὰ Ἄμβουρου. Γιὰ κείνο τὸ κατόρθωμα ἦτον ποὺ τοῦ εἶχαν δώσει τὸ μετᾶλλίό του, χί, χί, χί, μετᾶλλιο γιὰ τὸ σπουδαῖο του κατόρθωμα! Ἔτσι βέβαια, σῶζεις ἀνθρώπους χωρὶς οὔτε νὰ συλλογισθῆς ἂν αὐτὸ ποὺ κάνεις

εἶναι ἀλήθεια καλὸ μὲ θάρρος πᾶς καὶ σῶζεις τοὺς ἀνθρώπους ἀπ' τὸν θάνατό!

Ἀνέβηκε στὴν κἀμαρὰ του καὶ κάθισε σὲ μιὰ καρτέλα. Ὅλα ἦταν τακτικά, τὰ παράθυρα ἦταν καθαρισμένα καὶ ἦταν βαλμένοι καθαροὶ μπερ-ντέδες ἀπάνω στὸ τραπέζι ἦταν ἕνα ποτήρι μὲ λουλούδια τοῦ ἀγροῦ. Ὡς τώρα ποτὲ δὲν εἶχε λουλούδια στὴν κἀμαρὰ του, γι' αὐτὸ ἀπόρησε καὶ χάρηκε μαζί, κ' ἀπ' τὴν χαρὰν τοῦ ἔτριψε τὰ χέρια του. Τί σύμπτωσις ἴσια ἴσια τέτοια μέρα! Τί καλοσύνη ἀπὸ μέρους μιᾶς φτωχῆς γυναίκας ποὺ ἦταν ὑπηρέτρια! Ἡ κακομοίρα ἡ Σάρα, καλὴ ψυχὴ! Ἄχ, μιὰ ἀλήθεια ἦταν ἔτακτη μέρα καὶ στὴν ἀγορὰ ὄλα τὰ πρόσωπα ἐφαίνοντο χαρούμενα. Ἐκεῖνος ποὺ πουλοῦσε τὰ γύψινα ἀγαλματάκια ἐκάθετο στὸ τραπέζι του καὶ κάπνιζε μακαρίως τὴν πίπα του, ἂν καὶ οὔτε ἕνα λεπτὸ δὲν ἔβγαζε. Ἴσως νὰ μὴν ἦτον καὶ τόσο κακὸ ποὺ ἀπέτυχαν τὰ σχέδιά του αὐτὴν τὴν νύχτα! Θυμήθηκε τὸν τρόμο του ὅταν ἔτριψε στὸ δάσος γιὰ νερό: ἀκόμα ἔτριψε ὅταν τὸ ἐσυλλογίζετο κ' ἐνῶ ἐκάθετο ἡσυχος στὴν καρτέλα του μὲς τὴν φωτεινὴν τὴν κἀμαρὰ ποῦμπαινε μέσα ὁ ἥλιος γελαστός, αἰσθάνθηκε διὰ μιᾶς ἕνα αἰσθημα σὰν νὰ ἐλυτρῶνετο ἀπ' ὄλα τὸν τὰ βάσανα. Ἦξερε πὼς ὅποταν ἤθελε, εἶχε ἕνα σίγουρο μέσον ποὺ δὲν τὸ εἶχε δοκιμάσει ἀκόμα. Τὴν πρώτη φορὰ ἀπέτυχε λίγο: δὲν μπόρεσε νὰ πεθάνῃ, ξαναζῆσε. Μὰ τὴν δεύτερη φορὰ μπόρεσε νὰ πᾶν ν' ἀγοράσῃ ἕνα καλὸ πιστόλι ἂν ἤθελε. Γιατί ὄχι...

Ἡ Σάρα χτύπησε τὴν πόρταν. Τὸν εἶχε ἀκούσει πὼς εἶχε γυρίσει καὶ ἤρχετο νὰ τοῦ πῆ πὼς τὸ πρόγευμα ἦτον ἔτοιμο. Ὁ Νάγκελ τὴν ξαναφώναξε τὴν στιγμὴν ποὺ ἔβγαίνει ἀπ' τὴν πόρταν καὶ τὴν ρώτησε ἂν εἶχε φέρεи ἐκείνη τὰ λουλούδια.

Ναί, εἶπε, αὐτὴ τάφερε δὲν εἶναι τίποτα, οὔτε λόγος νὰ γίνεται.

Μὰ ὁ Νάγκελ τῆς ἔδωσε τὸ χεῖρ εὐχαριστώντας.

Ἐκείνη χαμογέλασε καὶ τὸν ρώτησε:

— Ποῦ ἦστε ὅλην τὴν νύχτα; δὲν γυρίσατε καθόλου.

— Ἐρεῖς, τῆς εἶπε ὁ Νάγκελ, αὐτὸ ποὺ σκέφθηκες νὰ μοῦ βάλῃς τὰ λουλούδια, εἶναι ἀλήθεια πολὺ ὄραϊο ἐκ μέρους σου: καθάρισες καὶ τὰ παράθυρα χθὲς τὸ βράδυ κ' ἔβαλες καὶ καθαρές κουρτίνες. Δὲν μπορῶ ἀρεκτὰ νὰ σοῦ πῶ τόσο μ' εὐχαρίστησες μ' αὐτὸ, σοῦ εὐχομαι ὄλα τὰ καλὰ.

Καὶ διὰ μιᾶς τὸν πιάνει μιὰ ἀπὸ κείνες τὸν τις τρέλλες κ' ἀρχίζει καὶ λέγει:

— Γιὰ νὰ σοῦ πῶ, Σάρα, ἔξερεις ἔφερα μαζί

μου μιὰ γούνα ὅταν ἦρθα ἔδω: δὲν ξέρω ποῦ εἶναι τώρα, μὰ κάπου πρέπει νὰ εἶναι καὶ θέλω νὰ σ' τὴν χαρίσω. Τὸ κάνω ἀπὸ εὐγνωμοσύνη, ναί, ναί, τῶχα ἀποφασισμένο, ἡ γούνα εἶναι δική σου.

Τὴν Σάρα τὴν ἔπιασαν τὰ γέλια. Τί νὰ τὴν κἀνῃ τὴν γούνα;

Μπᾶ, ἔχει ἄδικω: τί θὰ τὴν κἀνῃ τὴν γούνα; αὐτὸ εἶναι βέβαια δική της δουλειά, μὰ αὐτὸς τῆς τὴν χαρίζει καὶ νὰ τοῦ κἀνῃ τὴν εὐχαρίστησι νὰ τὴν δεχθῆ...

Καὶ ἡ Σάρα ποὺ ἐξακολουθοῦσε καὶ γελοῦσε, τὸν ἔκανε νὰ γελάσῃ κ' αὐτὸς καὶ τότε ἄρχισε νὰ τῆς χωρατεύῃ: Μὰ τὸν Θεό, τί ὄραϊες πλάτες ποὺ ἔχεις, τῆς ἔλεγε. Καὶ θὰ μὴ πιστέψῃς νὰ σ' τὸ πῶ; Μιὰ φορὰ εἶδα κάτι περισσότερο χωρὶς νὰ τὸ ξέρῃς ἐσύ. Ἦτον στὴν τραπεζαρία:

Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Ε Σ

Λοιπὸν, νὰ καταγωνισθοῦν οἱ ἐρωτευμένοι ἂν ἄνοιξουν τὰ παλάτια τῆς Περσεφόνης καὶ νὰ τοὺς καταπιοῦν. Ἐδῶ δὲν εἶνε βασιλεῖον ἐλευθέρων αἰσθημάτων. Ἐρωτας κάτω ἀπὸ τὰ ἄστρα, λέει, περιπλάνησις στὰ λοφᾶκια τὰ ἀπομακρὰ καὶ ἀνάμεσα στὰ ἐρείπια τῶν ἀρχαίων ναῶν... Δυὸ ἀνθρώποι νὰ περπατοῦν κοντὰ κοντὰ στὸ μοναχικὸ δρόμο ποὺ ἀνεβαίνει κατὰ τὸ μνημεῖο... εἶνε ντροπῆ, — λέει ὁ χωροφύλακας. Σὲ τέτοιους ὄρες μόνον οἱ κλέφτες καὶ οἱ μαχαίραδες ἐπιτρέπεται νὰ περπατοῦν, καὶ νὰ σκοτώνουν... Γιατί ὄχι; νὰ σκοτώνουν τοὺς δικαίους ἀνθρώπους ποὺ πηγαίνουν στὰ σπίτια τους, ὕστερα ἀπὸ τὸν κόπο τῆς ἡμέρας. Ὅλοι οἱ ἀνθρώποι, καὶ μάλιστα αὐτοὶ ποὺ μετέρχονται τὸ ἀπαίσιο ἐπάγγελμα τῶν ἐρωτευμένων, νὰ συλλαμβάνονται, νὰ δένονται πισθάγκωνα καὶ νὰ σέρνονται πρὸς τὴν βαθεῖαν κατὰ γῆ, γιὰ ν' ἀποτελειῶνουν μὲ τὴν μεγάλη δοχῆστρα τῶν ποντικῶν τὸ τραγοῦδι τους... Μάλιστα. Αὐτὸ θὰ εἶπε πολιτισμὸς γιὰ ἕνα χωροφύλακα. Περιορισμὸς στὰ αἰσθητά, στίς ἰδέες, κάμελα γύρω γύρω ἀπὸ τὴν ψυχὴν γιὰ νὰ μὴ μπορῆ νὰ ξεμυτίσῃ, ὄχι ὁ ἔρωτας, μὰ κανένα αἰσθημα ἀπὸ αὐτὰ ποὺ κάνουν τὸν ἀνθρώπο νὰ ξεχνᾷ τὰ ἐγκόσμια.

Πὼς νῶνῃ κάνεις ἐμπιστοσύνη, βρε ἀδελφέ, σ' αὐτοὺς τοὺς παράξενους, ποὺ περπατοῦν στὰ ἀπόσκια δυὸ-δυὸ. Δηλαδή, ὁ χωροφύλακας δὲν ἦταν, λέει, ποτὲ τὸν ἐρωτευμένον, — ὁ Θεὸς νὰ φυλάξῃ! — μὰ φαντάζεται πὼς θάνε ἐκινδύνου

ἦσουν ἀνεβασμένη σ' ἕνα τραπέζι κ' ἔπλενε τὸ ταβάνι πάνω ἀπ' τὸ κεφάλι σου. Ἐγὼ κύταξα ἀπ' τὴν χαραμάδα τῆς πόρτας: τὸ φῶρέμά σου ἦταν ψηλὰ καρφωμένο κ' εἶδα τὸ πόδι σου, ἕνα πόδι... μισὴ πῆχη, ὄραϊο πόδι εἶδα. Χί, χί, χί! Καλὰ τώρα ὄλα αὐτὰ, μὰ θέλω νὰ σοῦ χαρίσω κ' ἕνα βραχιόλι. Ἀλήθεια. Καὶ νὰ μὴ ξεχάσῃς πὼς κ' ἡ γούνα εἶναι δική σου...

Μὰ τί, εἶχε τραλαῆ; Ἡ Σάρα ἀκόμα γελοῦσε, μὰ ἄρχιζε καὶ νὰ τὸν φοβάται λίγο. Μερικὲς μέρες πρὶν, σὲ μιὰ γυναῖκα ποὺ τοῦ εἶχε φέρεи τὰ οὐχὰ του, εἶχε δώσει τόσα πολλὰ λεπτὰ, πολὺ περισσότερα ἀπ' τὸν λογαριασμὸ τῆς σήμερα ἤθελε νὰ χαρίσῃ καὶ τὴν γούνα του. Σ' ὄλην τὴν πόλιν ὁ κόσμος ἔλεγε ἕνα σωρὸ περιεργὰ πράγματα γι' αὐτόν.

[Ἀκολουθεῖ]

[Μεταφρ. Τ.]

KNOYF ΧΑΜΣΟΥΝ

αὐτοὶ οἱ ἀνθρώποι. Ὁ διευθυντῆς τῆς Ἀστυνομίας, λέει, πὼς δὲν ἦταν τῆς ἴδιας ἰδέας καὶ ἐτιμώρησε. Μὰ αὐτὸ δὲν σημαίνει τίποτε, γιατί, ὁ χωροφύλακας εἶνε ἀμόρφωτος ἀκόμα καὶ δὲν ἤμπορεῖ νὰ ἐκτιμῆσῃ μερικὲς ἀναγκαῖοιότητες τῆς ζωῆς. Οἱ δυστυχισμένοι πολῖται ποὺ φυσιολογικῶς ἀκολουθοῦν στὴν ἐξέλιξι καὶ στοὺς ἐξανθρωπισμὸς τοὺς πολίτας ὄλου τοῦ ἄλλου κόσμου, σπάνια συμμορφώνονται πρὸς τὴν διαταγὴν τοῦ ἀγριανθρώπου ποὺ τυχαίνει κάθε τόσο νὰ εἶνε ὁ φύλακας τῆς Ἀσφαλείας. Καὶ πολὺ συχνὰ βουλόουν τὰ αὐτιά τους καὶ τραβοῦν τὸν δρόμο τῆς ζωῆς ποὺ τοὺς ἀρέσει.

Ἐπὶ τέλους ἔτσι θέλουν. Θέλουν ἀπόψε ν' ἀλλάξουν μὲ τὴν ἀγάπην τους γλυκόλογα ποὺ νὰ τ' ἀκούσουν οἱ κοιλάδες καὶ νὰ λάμπουν δλόκληρες, κ' αὐτοὶ νὰ βλέπουν δλόγυρα τοὺς οὐρανούς ντυμένους μὲ τὸ χρυσὸ τὸ θαῦμα... Μὰ ἔξαφνα σκάει ἡ γῆ καὶ ξεπετιέται ὁ μαῦρος ἀνθρώπος. Ἐνα σφύριγμα στοὺς ἀέρα ἐκείνο τὸ κουλουριασμένο φεῖδι, ποὺ ἄγγιζει τόσο κρύα τὰ κορμιά τῶν καταδικῶν... Πᾶνε καὶ τὰ δλόφωτα θαύματα τοῦ ἔρωτα, καὶ μένει κ' ἀκόμα μένει ἀπολύτιστη καὶ κακομοιριασμένη ἡ Ἐλλάδα μὲ τοὺς περίφημους ἀρχοντᾶς τῆς.

Ἐκεῖ ποὺ περπατᾷς, ξαφνίξουσι ἀπὸ ἕνα βοῦτίσμα παράξενον, — πρωτάκουστο βοῦτίσμα. Σὰν μιᾶς γιγάντιας σφήκας, ποὺ τὴν εἶδες στὸ δνειρὸ σου νὰ τρέχῃ μὲ κακία ἀνθρώπου νὰ σὲ

ΠΟΛΙΤΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

1—30 Ιουνίου

Αν όχι εις όλους, ἀλλ' ἀσφαλῶς εις μεγάλην μερίδα τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ εἶχε γεννηθῆ πραγματικὸν ἐνδιαφέρον διὰ τὴν ἀπὸ καιροῦ μελετωμένην καὶ διαρκῶς ἀναβαλλομένην συμπλήρωσιν τοῦ Ὑπουργείου. Ἀκριβῶς δὲ ἡ μακρὰ αὕτη ἀναβολὴ καὶ αἱ ἐξ αὐτῆς γεννώμεναι συζητήσεις καὶ διαδόσεις ἐπηύξανον τὸ ἐνδιαφέρον, διότι ὑπῆρχε πάντοτε ἡ ἰπὸνοια, ὅτι ἡ ἀναβολὴ προήρχετο ἐκ τῆς δυσκολίας περὶ τὴν ἱκανοποίησιν προσώπων καὶ τὸν συμβιβασμὸν συγκρονησάντων ἀπαιτήσεων. Καὶ τὰ πράγματα ἀπέδειξαν, ὅτι ἡ κοινὴ γνώμη δὲν ἔλανθασθῆ εἰς τοῦτο. Ὁ τρόπος τῆς συμπληρώσεως τοῦ Ὑπουργείου, ὡς ἐξεδηλώθη μάλιστα κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν τῆς ὀρχωμοσίας τῶν νέων ὑπουργῶν, ὅτε ὑποψήφιος ὑπουργός, θεωρούμενος ὑπὸ πάντων ὡς ὁ ἀσφαλέστερος, ζῆμειν ἄνευ Ὑπουργείου διὰ τὰ ἐξοικονομηθῆναι τὰ δυσκόλα πράγματα, ὁ τρόπος οὗτος οὔτε ἐνεθουσίασεν, οὔτε ἐγέννησεν ἐλπίδας νέας, ὡς ἀντισηκῶμα τῶν ἀπολεσθεισῶν διὰ πολλὰ σημεῖα τῆς πολιτικῆς μας ζωῆς. Αὐτὰ αἱ κυβερνητικαὶ ἐπιμερίδες ἀπέφυγαν νὰ σχολιάσουν τὴν συμπλήρωσιν τοῦ Ὑπουργείου καὶ νὰ δώσουν τοὺς χαρακτηρισμοὺς τῶν νέων ὑπουργῶν, ὡς ἐπεκράτησε συνηθῆσαι νὰ γίνεται ἀνεκὰθεν καὶ ὡς ἐπερίμενον πάντες.

Ἀλλὰ τὰ γεγόμενα οὐκ ἀπογίνονται. Τὸ Ὑπουργεῖον συνεπληρώθη καὶ ὁ κ. Στράτος εἶνα πλέον ὑπουργός τῶν Ναυτικῶν, ὁ κ. Τσιριμῶκος τῆς Παιδείας καὶ ὁ κ. Μιχαλακόπουλος τῆς Ἐθν. Οἰκονομίας. Ἐκ τούτων μόνον ὁ κ. Μιχαλακόπουλος εἶνα πραγματικῶς νέος ἄνθρωπος καὶ ἀδοκίμαστος. Ἄς ἐλπίσωμεν ὅτι ὄχι μόνον θ' ἀντικαταστήσῃ ἐλαφῶς τὸ πρακτικὸν πνεῦμα τοῦ προκατόχου τοῦ κ. Μπενάκη, ἀλλὰ καὶ θὰ προσθέσῃ καὶ τὴν ἐπιστημονικότητα εἰς τὴν ἐξέτασιν καὶ ἐπιλογὴν τῶν διαφόρων μεγίστων ζητημάτων μὲ τὰ ὅποια θὰ ἔχη ν' ἀπασχολῆται πάντοτε τὸ Ὑπουργεῖόν του. Ἄς ἐλπίσωμεν ἀκόμη, ὅτι καὶ οἱ δύο ἄλλοι νέοι ὑπουργοὶ—οἱ ὅποιοι ὑπῆρξάντων ἄλλοτε πιστῶς τὰ παλαιὰ κόμματα—θὰ φανοῦν ἀντάξει τῶν περιστάσεων καὶ θ' ἀποδείξουν ἀδικαιολογήτους τὰς μεμνημορίας καὶ τὴν ἀπογοήτευσιν ἐκείνων, ποὺ εἰς τὸν τοιοῦτον τρόπον τῆς συμπληρώσεως τοῦ Ὑπουργείου βλέπουν μόνον συνέχισιν τοῦ παρελθόντος.

Ὁ κ. Τσιριμῶκος μὲ κάποιαν ἐνεργειάν του εὐθὺς ἀπὸ τὰς πρώτας ἡμέρας, ποὺ κατέλαβε τὸν ὑπουργικὸν θάκον, ἔδειξεν ὅτι θέλει νὰ ἐργασθῆ κάπως οὐσιαστικῶς διὰ τὴν μεταρρυθμίσειν καὶ βελτιώσειν τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ μας συστήματος εἰς τὴν μέσῃ καὶ τὴν δημοτικὴν ἐκπαιδεύσειν. Τὰ ἐρωτήματα ποὺ ὑπέβαλεν εἰς τοὺς ἐπιθεωρητὰς καὶ διδασκάλους τῶν δύο αὐτῶν βαθμίδων τῆς ἐκπαιδεύσεως—νὰ ὑποδείξουν δηλαδὴ πῶς κατὰ τὴν κρίσιν των, ἡ ὅποια θὰ ἐσηματίσθῃ βεβαίως ἐκ τῆς πείρας τοῦ ἐπαγγέλματος των, δύνανται νὰ θεραπευθοῦν αἱ ἐλλείψεις, καὶ νὰ ἐκθέσουν τὴν γνώμην των διὰ ποίων μετατροπῶν ἐπὶ τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ μας συστήματος εἶνα δυνατὴ ἡ πραγματοποιήσις τῆς γενικῆς βελτιώσεώς του συμφωνῶς μὲ τὰς νεωτέρας παιδαγωγικὰς μεθόδους,—εἶνα ἐνεργεῖα ἡ ὅποια, ἂν ὄχι τίποτε ἄλλο, δεικνύει τουλάχιστον τὴν καλὴν θέλησιν του πρὸς ἐργασίαν οὐσιαστικὴν ὑπὲρ τῆς Παιδείας.

Ὁ κ. Μιχαλακόπουλος ἠρώτησε νὰ προσδρεύσῃ

πρῶτος αὐτός τοῦ Ἀνωτάτου Συμβουλίου τῆς Ἐργασίας, ποὺ ἤρχισε τὰς ἐργασίας του. Τὸ Συμβούλιον ἔχει μέσα του μέλη ποὺ γνωρίζουν τί νὰ συζητήσουν καὶ τί νὰ θεασίουν διὰ τὴν καλλιτέρευσιν τῆς τύχης τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐργάτου. Ὁ κ. Μιχαλακόπουλος ἔδειξεν, ὅτι γνωρίζει καὶ αὐτὸς τὰ ζητήματα καὶ πῶς νὰ ἐνεργῆ, ὥστε τὰ συμπεράσματα τῶν συζητήσεων νὰ ἠμποροῦν καὶ νὰ ἐφαρμοσθοῦν, ἀφοῦ γίνονιν νόμοι. Τὸ ἐργατικὸν ζήτημα ἐφθάσε καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα εἰς σημεῖον, ποὺ ἀπαιτεῖ τὴν σύντονον ἐργασίαν τῆς πολιτείας καὶ τὴν μεγάλην τῆς προσοχὴν διὰ τὸν καθορισμὸν αὐτοῦ κατὰ τρόπον, ὥστε εἰς τὸ μέλλον νὰ μὴ ὑπάρχῃ κίνδυνος νὰ γεννηθοῦν ἀπρόοπτα ἐνοχλητικὰ διὰ τὸ Κράτος καὶ τὸν ἐργατικὸν κόσμον. Αἱ πρώται συζητήσεις καὶ ἀποφάσεις δίδουν πολλὰς ἐλπίδας.

Ὁ κ. Στράτος εἶχε καὶ αὐτὸς τὴν εὐτυχίαν νὰ προσδρεύσῃ τῆς ἐπιτροπῆς, ποὺ ἐμελέτησε τὸ ζήτημα τῆς ναυτικῆς ἐνίσχυσεως καὶ ἔλαβεν ἀποφάσεις διὰ τὴν παραγγελίαν νέων ἀντιτορπιλλίων καὶ τορπιλλικῶν. Ἡ ναυτικὴ παρασκευὴ τοῦ Κράτους ἐξακολουθεῖ πραγματικῶς καὶ αἱ νέοι παραγγελίαι, ποὺ ἔγιναν μὲ δρους πολλὴ ἐνθουσία, θὰ προσθέσουν ἀξιοσημείωτον ἐνίσχυσιν εἰς τὸ πολεμικὸν ναυτικὸν μας. Αἱ παραγγελίαι αὗται συμπίπτουσιν μὲ τὴν ἐπιτυχὴ ἐκτέλεσιν τῶν μεγάλων ναυτικῶν γυμνασίων, σημαίνοντι εὐοίονον τὴν ἱκανοποίησιν τοῦ κ. Στράτου εὐθὺς ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς.

Ἀλλὰ πάντα ταῦτα θὰ ἔχουν τὴν δέουσαν σημασίαν των, ὅταν ἀποδειχθῆ ὅτι καὶ αἱ διὰ τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τῆς χώρας αἰσιοδοξία τῆς Κυβερνήσεως εἶνα δικαιολογημένα. Μεθ' ὅλα τὰ λεγόμενα, ὅτι τὸ Κράτος ἀνθεὶ οἰκονομικῶς καὶ ὅτι αἱ ἀποδόσεις τῶν δημοσίων εἰσπραξέων εἶνα πλέον ἢ ἱκανοποιητικαί, δὲν ἠμπορεῖ κανεὶς νὰ πεισθῆ ἔντελῶς, ὅτι πραγματικῶς ἡ οἰκονομικὴ ἀνορθώσις εἰσῆλθεν εἰς τὸ στάδιον τῆς πλήρους πραγματοποιήσεως. Διερχόμεθα ἀκόμη δοκιμαστικὴν περιόδον καὶ πολλὰ πράγματα δὲν ἔχουν λάβει τὴν ὀρισμένην μορφήν των διὰ τὰ ἐλαφρῶδη πᾶσα ἀμφιβολία. Ὁ κ. Βενιζέλος, καθὼς λέγονιν σοβαρὰ διαδόσεις, πρόκειται ν' ἀναλάβῃ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τὰ προσδώσῃ ὀρισμένην κατευθύνειν εἰς τὸ οἰκονομικὸν του πρόγραμμα καὶ τοιαύτην, ὥστε μὲ τὴν μελετωμένην ὑπ' αὐτοῦ οἰκονομικὴν μεταρρυθμίσειν νὰ γίνῃ καταφανὴς πλέον ἡ οἰκονομικὴ μας εὐρωστία. Ἄς περιμένωμεν μὲ ἐλπίδας τὴν μεγάλην αὐτὴν ἡμέραν.

Δὲν πρέπει νὰ παρελθῇ ἀπαράτηρον τὸ ἀποτέλεσμα δύο ἐπαναληπτικῶν ἐκλογῶν, ποὺ ἔγιναν κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον. Εἰς τὸν νομὸν Ἀρκαδίας ἐξελέγη ὁ κ. Δ. Πάλλης, ἀποτυχόντος τοῦ Κυβερνητικοῦ ὑποψηφίου, μεθ' ὅλην τὴν, οὐχὶ φανερῶς βέβαια, γενωμένην ἐργασίαν ὑπὲρ τῆς ἐπιτυχίας αὐτοῦ, καὶ εἰς τὸν νομὸν Φθιωτοφωκίδος ἐπέτυχε μὲ ἀξιοσημείωτον πλειοψηφίαν ὁ ὑποψήφιός τοῦ κ. Εὐταξία, ὁ κ. Βελντζας, ἀποτυχόντος τοῦ κυβερνητικοῦ υποψηφίου εἰς ἡμέρας μάλιστα, καθ' ὅς ὁ ἀρχηγός τοῦ ἐκεῖ κυβερνητικοῦ συνδυασμοῦ κ. Τσιριμῶκος εἶχε γίνῃ ὑπουργός.

Ὁ κ. Πάλλης, λέγοντι, ἔπρεπε νὰ μὴ λείπῃ ἀπὸ τὴν Βουλὴν. Ἰσως. Ἀλλὰ μετὰ τὴν τόσῃν πανηγυρικὴν αὐτοῦ ἀποδοκιμασίαν ἐκ μέρους τοῦ λαοῦ τῆς Ἀττικοβοιωτίας, ἡ ἐπιτυχία του εἰς τὴν Ἀρκαδίαν εἶνα ἱκανοποιητικὴ δι' αὐτόν; Δὲν τὸ πιστεύομεν νὰ τὸ νομίσῃ καὶ ὁ ἴδιος.

ΤΡΙΦΥΛΟΣ